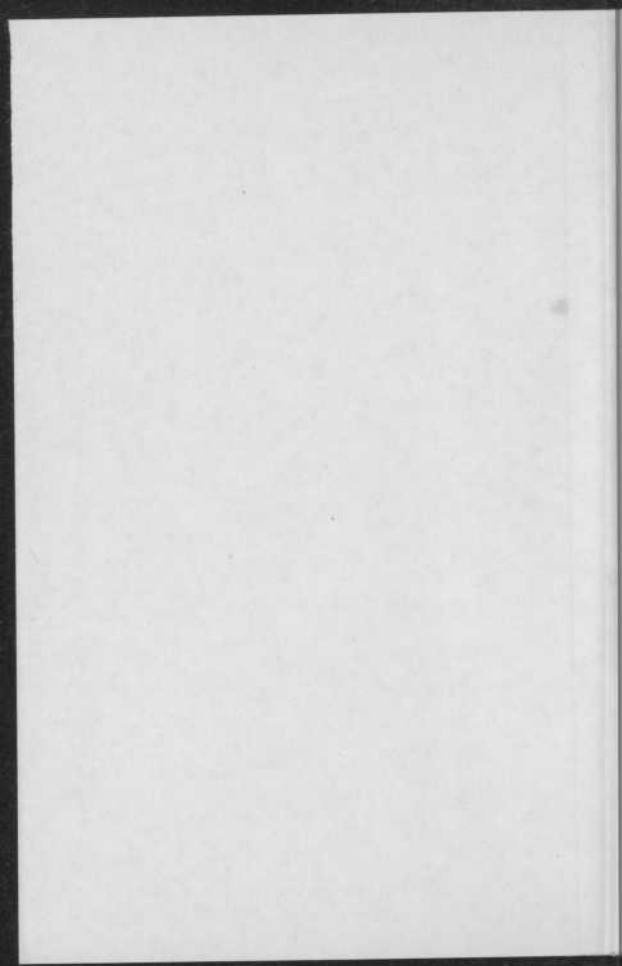

AAB
462

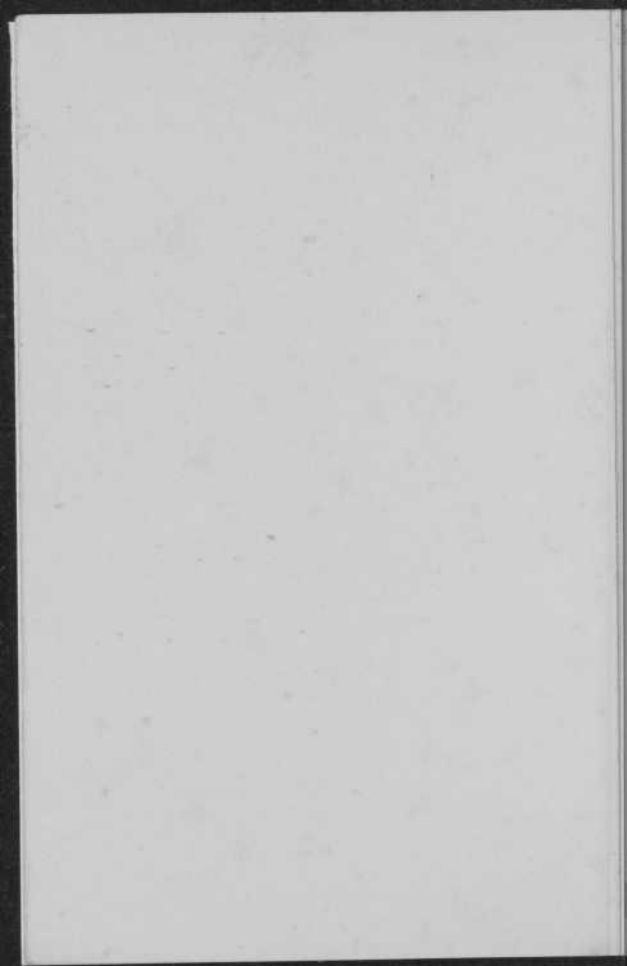

MIJN PERSOONLIJKE ONDERVINDING

HANDLEIDING
BIJ HET GEBRUIK MIJNER
INDISCHE GENEESMIDDELEN

Mevr. A. KRAJENBRINK
MALANG

300224

AAB

462

MIJN PERSOONLIJKE ONDERVINDING

HANDLEIDING BIJ
HET GEBRUIK MIJNER

INDISCHE GENEESMIDDELEN

Mevr. A. KRAJENBRINK
MALANG

1933

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0666 2743

Ir. J. A. KRAJENBRINK

EEN PIONIERSLEVEN GESCHETST.

door

Dr. O. Posthumus.

---

*Overgenomen uit het Archief voor de Suikerindustrie in
Ned.-Indië 1932, No. 49.*

„Niet enkel als pionier van het systematisch onderzoek in de suikerindustrie, doch ook als grondlegger van verschillende Indische geneesmiddelen heeft KRAJENBRINK zich doen kennen. Groote belangstelling schijnt hij gehad te hebben voor geneeskrachtige kruiden, waarvan hij eene collectie bijeenbracht”.

Naar buiten blijkt deze belangstelling slechts enkele malen uit het ter sprake brengen van een onderzoekingsmethode voor bepaalde alcaloiden¹⁾ en de bespreking van de koortswerende werking van de daoen Bitjetah²⁾ (*Dicalyx tinctorius* Lour.)

De bovengenoemde collectie heeft den grondslag gevormd, waarop door zijn schoondochter, Mevrouw A. KRAJENBRINK-VAN AALST, is voortgebouwd; hare uit kruiden samengestelde geneesmiddelen hebben in ruimen kring bekendheid verworven”.

---

¹⁾ Natuurkundig Tijdschrift N.I. No. 21 1860, blz. 324.

²⁾ „ „ „ „ 16 1858, „ 80
en 104.

Ir. J. A. KRAJENBRINK

1816 — 1877

Landheer der Tegalwaroe-landen in Krawang.

De solide hermetische blik-verpakking.

INHOUD.

Ir. J. A. Krajenbrink, 1816 — 1877	Blz.
Handelsmerk en verpakking.	
Inleiding	1
Westerse en Oostersche Geneesmiddelen	4
2 photo's der fabriek	5
Levensvoorwaarden	8
Attesten	10
Beschrijving van een ziekte	11
Urine onderzoek	12
Voorschrift voor verschillende leeftijden	15
Goena-goena	16
Schoonheidsmiddelen	19

MEDICIJNEN.

Diabeta voor Suikerziekte	25
Agentia voor Zwakte, Verval van krachten; Impotentie	34
Panas voor Malaria en hare gevolgen	37
Rhoidin voor Aambeien	41
Abdomin voor Dikke darmontsteking (Panas dalem), Amoebe Dysenterie, Diarree	44
Laxa voor Vermagering, Hardlijvigheid, Bloedzuivering	49
Stomalin voor Maagaandoeningen, slechte Spijsvertering	53
Astmata voor Asthma, Bronchitis; Kinkhoest	56
Venera voor Geslachtsziekten	60
Vena voor Ontsteking eierstokken, Ontsteking baarmoeder-slijmvlies, Witte vloed, Blaasontsteking, Nierbekkenontstekking, Spruw, Puistjes in het gezicht, Steenpuisten	65
Albuma voor Eiwit in Urine, Waterzucht Brigtsche ziekte	75
Renna voor Galsteen, Niersteen, Rheumatiek Aderverkalking	81
Hepar voor pijnlijke, opgezette lever, Geelzucht	87

INLEIDING.

De reden, waarom ik dit boekje geschreven heb, is niet, om nog eens ziekten en kwalen te beschrijven, waarover reeds zoo vaak geschreven is, doch het ligt in mijne bedoeling, den leek eenigszins van een en ander op de hoogte te brengen en te helpen. Met „leek” bedoel ik diegene, die nooit iets van het menschelijk lichaam geleerd heeft. Zoo velen zitten ver van geneeskundigen hulp en een apotheek af en voor hen hoop ik, dat dit boekje een hulp zal zijn.

Hetgeen ik geschreven heb, is mijne persoonlijke ondervinding, sedert 1910 opgedaan in de behandeling van zieken met mijne medicijnen. Het menschelijk lichaam kan ik niet in zijn geheel gaan beschrijven; ik kan U alleen aanwijzingen geven betreffende afwijkingen bij verschillende kwalen of ziekten, waarvoor ik medicijn heb. Ik hoop U met deze geneesmiddelen te kunnen genezen. Door 's Lands Plantentuin te Buitenzorg onderzocht, door den Apotheker van Aalst samengesteld, door den civiel geneesheer Herrmann te Probolinggo twee jaar beproefd en voorts onder patent verkocht, zijn ze voor elk een waarborg, dat men werkelijk geneeskrachtige, onschadelijke en zuivere medicijnen krijgt.

Ik zou NOOIT iemand aanraden Indische medicijnen of kruiden in te nemen, indien hiervan de oorsprong niet bekend is en niet bewezen is, dat zij aan een wetenschappelijk onderzoek onderworpen zijn geweest. Evenmin is aan te raden, kruiden te gebruiken, welke in papieren doosjes of pakjes zijn verpakt, aangezien deze kruiden hier in Indië enkel in het zonnetje gedroogd wor-

den en geen fabriekmatige of chemische bewerking hebben ondergaan. Deze kruiden worden na opening der verpakking spoedig vochtig en beschimmelen. En weet men dan of deze schimmel niet schadelijk is? Neen.

Zoo menigeen veronderstelt een absoluut gezond lichaam te hebben, terwijl hij een kwaal onder de leden heeft, die, omdat deze zich niet merkbaar heeft geopenbaard, of men er niet door onderzoek op opmerkzaam is geworden, wellicht reeds tijden aanwezig is. Daarom is het noodig, zijn lichaam te blijven controleeren en bij het begin van een ziekte direct te behandelen.

De contrôlemeters van het lichaam zijn in hoofdzaak stoelgang en urine. Slechte en te geringe stoelgang zijn in de meeste gevallen het begin van een ziekte of kwaal. Blijft ontlasting te lang in het darmkanaal, dan worden de onzuivere stoffen hieruit weder in het bloed opgenomen en zetten zich ergens vast. Onzuiver bloed kan van alles ten gevolge hebben! Hiermee is nu niet gezegd, dat geregelde en goede stoelgang alle kwalen kan voorkomen, doch beslist wel vele.

Urine dient men om de 6 maanden te laten onderzoeken en wijl niet elk daartoe in de gelegenheid is, zal ik U verder in dit boekje een eenvoudige proef op suiker of eiwit leeren. Toch geef ik elkeen den raad, dit onderzoek, indien mogelijk, door een dokter of apotheker te laten doen. Troebele urine kan verschillende oorzaken hebben, doch nog veel meer verschillende gevolgen.

Het menschelijk lichaam is te vergelijken met eene machine, waarvan de onderdeelen precies in elkaar moeten passen en juist moeten loopen;

hapert hier iets aan, dan noemt men dit „ziek zijn”; „pijn” is voelen en beseffen, dat men dit deel van het lichaam heeft.

Het is opmerkelijk, hoe weinig menschen iets van hun eigen lichaam, van de indeeling en de functies der organen afweten. De domste dingen past men toe en de gekste verhalen moet ik aanhooren. Zoo weet ik een geval, waar een jonge, zwangere vrouw fijngestampt glas had ingenomen om de zwangerschap te verdrijven, „want”, had men haar gezegd: „dat glas snijdt de vrucht los”. Onnoodig te vermelden, dat de arme aan darmbloeding overleden is. Een ander vertelde me eens, dat hij in zijn buik een wurm had, die 's nachts in zijn rug naar boven kroop en hem hoofdpijn bezorgde!

Waarom leert men toch groote jongens en meisjes zoo weinig van hun eigen lichaam? Met meer wetenschap op dat punt zouden minder ongelukken gebeuren.

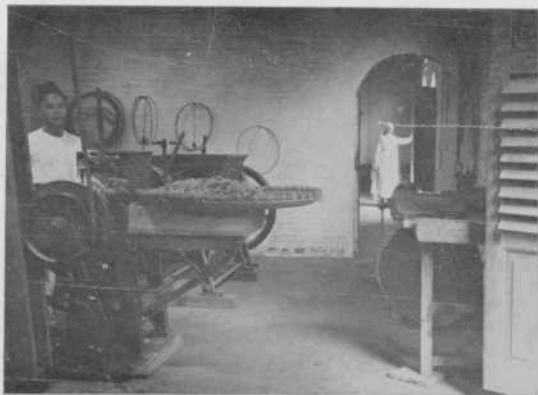

WESTERSCHE EN OOSTERSCHE GENEESMIDDELEN.

Telkens weer valt het me op, dat nog zoovelen — en in hoofdzaak de volbloed Hollanders — zich beslist blijven kanten tegen het gebruik van Oostersche geneesmiddelen, zelfs, indien bewezen kan worden, dat deze op wetenschappelijken grond berusten. De vrees voor het onbekende zal hiervan wel in hoofdzaak de oorzaak zijn en dit alweer tengevolge van het feit, dat zoo'n massa Inlandsche middelen in omloop zijn, waar wonderen van verteld worden en waarvan bijge- loof een hoofdfactor uitmaakt.

Men dient bij de Oostersche middelen onderscheid te maken tusschen INDISCHE en IN- LANDSCHE medicijnen. De eersten zijn gemaakt van planten, die in Indië groeien en waarvan er reeds een veertigtal in de Nederlandsche apo- theek zijn opgenomen; de laatsten zijn de z.g. djamoës, waarin bij onderzoek en toepassing al bitter weinig geneeskracht is gevonden. Deze djamoës zijn enkel aan te bevelen als zuiverend en samentrekkend middel na eene bevalling. (Zie hoofd: Schoonheidsmiddelen).

In onze apotheken bestaat een gedeelte der medicijnen uit onderdeelen van Hollandsche en Indische planten, aftreksels of inkooksels daar- van. Men krijgt ze onder een Latijnschen naam voorgeschreven, omdat de Latijnsche benamingen over de geheele wereld gelijk zijn. Een aftreksel van varenwortels heet *extractum Filicis Maris*; het stuifmeel van den Wolsklauw noemt men *Licopodium*; uit het Doodskruid krijgt men *extractum Belladonnae*, een schimmel op de

Machinale bewerking der kruiden.

Machinale bewerking der kruiden.

rogge noemt men *Secale Carnuttum*. Een combinatie van *folia Symploci*, *fol. Abri*, *fol. Blumeae*, *fol. Hydrocotyles*, *fol. Bidentis*, *radix Liquiritiae*, *Fructus Foeniculi* heet : *Species Antiaphthosae* ; wij in Indië noemen die zelfde planten : daon Serjawan, daon Soga, daon Sembong, daon Pegagang, daon Andjeran, kajoe Legi, babaan Poeloesati en Adas ; tezamen : oba Serijawan.

Behalve bovengenoemde soorten heeft men er o.a. nog : babaan Delima = *Cortex Graniti* ; *radix Rhinacanti* = akar Treba ; *Ortosiphon Stamineus* = daon Remoedjoeng en nog vele andere bekende soorten. De onbekende worden daar natuurlijk nog niet gebruikt, doch daarom zijn ze niet minder goed.

Ik heb met het bovenstaande niet z.g. „geleerd” willen doen, doch enkel willen aantonen, dat men voor Indische planten, mits deze onderzocht zijn, niet bang behoeft te wezen. De bestanddeelen mijner medicijnen krijg ik uit de Buitenbezittingen, in hoofdzaak uit Borneo, Celebes en Banda en deze zijn allen onderzocht. In mijn fabriek te Singosari worden ze gesneden of vermalen en hier te Malang wordt alles onder mijn toezicht gemengd en verpakt. Voor de medicijn in de blikken komt, wordt ze tot 60° C verhit, om er zooveel mogelijk de torretjes (die er toch nog wel eens in worden aantreffen) uit te houden.

Als voorbeeld van de goede resultaten met mijn med. : wil ik hier een enkel geval aanhalen : het betreft mijn middel **VENERA**.

1 April 1920 werd ik door den heer JACOMETTI hoofd der Landbouw Maatschappij, tijdens zijn verblijf te Soerabaia, aangesteld als directrice van de klinieken van de 15 fabrieken dezer maat-

schappij, op een salaris van f 1500,— 's maands. Mij werd verzocht, mij vooral toe te leggen op de behandeling van geslachtsziekten, aangezien deze de hoofdoorzaak waren van de vele absenties van het werkvolk. Ik heb toen speciaal met VENERA gewerkt en na verloop van 4 maanden was te constateeren, dat het thuisblijven tot een minimum gereduceerd was.

Eigenaardig is de opinie : Indische kruiden MOETEN helpen ; dat is een onmogelijkheid. Als men dit van de Europeesche medicijn eveneens zou vergen, stierf men enkel van ouderdom. Men moet in een beoordeeling eerlijk blijven en met gelijke maten meten.

Er bestaan verscheidene boekjes met Indische recepten, raadgevingen en voorschriften ; in zeker opzicht vind ik die gevaarlijk in handen van personen, die de Indische planten niet kennen. Men laat ze een inlander koopen of zoeken, maar men kan niet zelf vaststellen, of men de goede plant heeft. Weet men, hoe men ze behandelen moet ? Weet men de juiste dosis ? Die is niet voor allen gelijk, omdat men rekening dient te houden met den algemeenen toestand van den patiënt en de omstandigheden, waaronder deze verkeert.

Indische middelen, die met bewezen resultaten zijn toegediend, MOGEN niet met een schouderophalen over het hoofd gezien worden. In zijn lezing, gehouden te Buitenzorg in Augustus 1932, getuigt Dr. BOORSMA :

„Terwijl tegenwoordig in het Westen de medische wetenschap op natuurwetenschappelijken grondslag berust, bestaat in het Oosten nog een uitgebreide Volksgeneeskunde. Verbetering in den laatsten toestand zal

eerst worden verkregen, indien men met de inheemsche geneesmiddelen rekening houdt en deze niet meer met een schouderophalen voorbijgaat".

Prof. Dr. GREVENSTUK, leeraar in de faculteit der geneeskunde te Batavia, zeide bij het aanvaarden van zijn ambt op 24 Januari 1928 o.a. :

„In West Europa is volksgeneeskunde voor een groot gedeelte verloren gegaan. De artsennijwetenschap, waarover de moderne geneeskunde thans beschikt, is NIET grootendeels, zooals velen meenen, in den laatsten tijd langs wetenschappelijken weg verkregen. Vele van onze tegenwoordige geneesmiddelen zijn nog afkomstig van ervaringsgeneeskunde. Met behulp van een laboratorium, steun van collega's en studenten zullen deze Indische geneesmiddelen nauwgezet onderzocht worden en, voor zoover mogelijk, worden benut in de moderne wetenschappelijke geneeskunde".

Men ziet hieruit, dat de Indische Planteneeskunde een toekomst heeft. Aanwijzingen over enkele door mijn mans vader onderzochte planten vindt men in het Natuurkundig Tijdschrift voor Ned. Indië, Nos. 16 en 21, Jaargang 1858, en 1860.

LEVENSVoorwaarden.

Hiermede bedoel ik de voorwaarden, die elk lichaam eischt, wil het flink en krachtig blijven, — op den voorgrond gesteld, dat men gezond is. In hoofdzaak komt het aan op de keuze der voedingsstoffen, die dienen moeten voor het opbouwen, onderhouden en herstellen van het weefsel van het geheele lichaam. Dit zijn de stoffen, die men **VITAMINEN** noemt en die in 4 soorten zijn te verdeelen : A, B, C en D, vitaminen.

A. vindt men in : boter, room, kaas, vet, vleesch, tomaten, eierdooier, levertraan.

Te weinig aanwezigheid van deze A. vitamine is oorzaak van Engelsche ziekte, een stagnatie in den groei der beenderen ; verder is ze noodig voor den groei van het geheele lichaam en voor de goede ontwikkeling der tanden.

B. zit in : het zilvervlies, van zaden van planten (rijst, mosterd, katjang idjoe, kedelé, levertraan, tomaten).

Deze soort vitamine dient ter voorkoming en tot genezing van beri-beri ; ze versterkt de zenuwen en bevordert de werking van verschillende klieren.

C. vindt men in : djeroek nipis (in mindere mate in andere djeroeksoorten); spinazie (bajem) suiker, rozijnen, tomaten, levertraan. Deze soort is noodig voor het opnemen der voedingsstoffen.

D. wordt aangetroffen in : levertraan en tomaten en dient voor herstel van sommige weefsels.

Later onderzoek heeft nog aangetoond, dat in groote, roode lombok, evenals in de tomaten, alle 4 soorten vitaminen aanwezig zijn (niet in

de lombok rawit ; hierin zit zelfs een stof, die verlamvend werkt op de werking der klieren).

Een tweede levensvoorwaarde is **FRISSCHE LUCHT**, een derde **HUIDVERFRISSCHING**, beiden in Indië zeer zeker gemakkelijk genoeg te verkrijgen. Men moet niet in een geheel gesloten kamer slapen en elken dag minstens ééns baden.

De huid dient niet enkel als bedekking, doch is evengoed een orgaan, als de inwendige organen. Door de kleine openingen, die men poriën noemt en die met de bloedvaten in verbinding staan, heeft voortdurend uitwaseming plaats. Van dien damp vormt zich het zweet. Met die uitwaseming en het zweet gaan, evenals met de urine, stoffen uit het lichaam, die er niet in mogen blijven. Verder wordt door de poriën zuurstof uit de lucht opgenomen en regelt de huid de lichaams-temperatuur. Ook verlaten door de poriën verschillende giftige stoffen het lichaam. Het is dus van het grootste gewicht, dat deze poriën niet verstopt raken, en daarvoor is het noodzakelijk, dat de huid minstens eens per dag geheel wordt afgewasschen en met een grove handdoek wordt afgedroogd. Is men jong en gezond, dan is koud water het best ; is men onlekker of oud, dan is lauw water beter.

ATTESTEN.

Wat mij nog telkens blijft opvallen is de vraag, die personen me doen, wanneer ze me om raad of medicijn vragen : „Kunt U me ook iemand opnoemen, die met Uw..... genezen is ? Of heeft U wellicht eenige attesten ?”

Begrijpen deze personen dan niet, dat ik eerstens geen namen MAG, en ten tweede WIL noemen ? Niemand zal het aangenaam vinden over den tong te gaan ; zij, die het vragen, zouden er zich zelf tegen verzetten.

Ik heb in mijn 22 jarigen werkkring attesten bij honderden gehad, doch ik heb ze niet allen bewaard. Mijn opinie is altijd geweest : men vertrouwt mij of men doet het niet. Medicijn opdringen kan men niet, deze moet voor zich zelf spreken. De beste recommandaties zijn de genezen patienten zelve.

In aanmerking genomen, dat ik in 1910, na mijn verpleegsters-tentame (in dien tijd kon men nog geen examen voor verpleegster afleggen) en mijn examen voor verloskundige, met mijn medicijnen ben gaan werken en ik ze nu heb in alle apotheken in Indië, tevens vertegenwoordigers heb in Holland, Kobe, Shanghai, Perth en binnenkort in Canada en Santiagos de Chili, dan mag ik gerust zeggen, dat ze hun weg gevonden hebben.

Ik wil in dit boekje echter wel gedeelten uit brieven aanhalen en zal dit bij elke soort medicijn apart doen. Wellicht zullen er bij zijn, die U vroolijk maken, doch ik schrijf ze niet neer, om lachlust op te wekken, doch om aan te toonen, hoe verschillend bevinding en dankbaarheid soms worden geuit.

BESCHRIJVING VAN EEN ZIEKTE.

Ik ontvang dagelijks brieven om raad en krijg dan vaak de meest uiteenlopende en onvoldoende gegevens. Zoo schreef mij eens iemand : „Mijn vrouw is 30 jaar, is dik, heeft hoofdpijn en buikpijn. Ze heeft drie kinderen en moet veel werken ; kunt U mij daar medicijn voor geven ?” Trek daar nu eens een conclusie uit !

Ik wil daarom hieronder even neerzetten, wat men dient op te geven, indien men voor een zieke advies wil vragen ;.

1. Leeftijd (Dit is noodig voor de toe te dienen hoeveelheid medicijn).
2. Is de ziekte een herhaling of voor het eerst opgetreden ?
3. Hoe is de urine, hoe de stoelgang ?
4. Hoe is de op vasten tijd opgenomen temperatuur ?
5. Hoe is de eetlust ; hoe de slaap ?
6. Waar zit de pijn en hoe openbaart die zich ?
7. Bij een vrouw, hoe is de menstruatie ?
8. Indien zij kinderen heeft, hoe zijn de bevalingen verlopen ?
9. Wat is de werkkring ? (in verband met de vraag, of rust KAN worden voorgeschreven).

Met deze gegevens heb ik tenminste eenige vaste aanwijzingen, al zijn ook deze vaak nog onvoldoende. Bijzonderheden moeten nooit vergeten worden, al zijn ze in het oog van den patient nog zoo onbelangrijk.

ONDERZOEK VAN URINE.

Alvorens tot beschrijving van het onderzoek over te gaan, wil ik U eerst het een en ander over urine mededeelen.

Normale urine is lichtgeel en helder; een ingedompeld reepje blauw lakmoes papier moet er rood uitkomen. Urine bevat als hoofdbestanddeel water, als bijbestanddeelen urinezuur, verschillende zouten en ammoniak. De urine verlaat van uit het nierbekken via ureter (buisje van nier naar blaas), en urethra (buisje van blaas naar buiten) het lichaam. Men noemt deze afvoerwegen in het kort: urinewegen.

Het soortelijk gewicht van goede urine moet zijn 1015, d.w.z. op 1000 gram water zijn 15 gram onzuivere stoffen. Voor leeken is dit niet na te gaan; ik haal het alleen aan om U duidelijk te maken, wat een dergelijke vermelding in de analyse (onderzoek) van een dokter of apotheker wil zeggen.

De normale hoeveelheid urine van een volwasen persoon is $1\frac{1}{2}$ tot 2 liter per 24 uur.

Ziekelijke toestanden kunnen al heel gauw veranderingen brengen in hoeveelheid, kleur, bestanddeelen en reuk.

Zoo vermeedert urineeren bij kouvatten, zeeziekte en een schrompelnier, terwijl het vermindert bij koorts, diarree en nierontsteking.

De kleur wordt o.a. helder wit bij suikerziekte en een schrompelnier; ze wordt donker bij plotselinge koorts, nierontsteking en ziekten van lever en galwegen. Rood kan ze worden door vermenigving met bloed, ontstaan o.a. door het schuren van een niersteentje in den ureter, door een ontsteking in de nieren, en door syphilis.

Troebel is urine bij een blaasontsteking en een druiper; in het laatste geval door vermenging van de urine met afscheiding van den druiper.

Een bijzonderen reuk krijgt urine na het eten van sterkriekend voedsel: peté, doeren, knoflook (bawang poeti) en asperges; eveneens bij aanwezigheid van aceton bij suikerzieken, en bij kankerpatienten.

Elk onderzoek kan een leek niet doen; daarom raad ik ieder ten zeerste aan zoo mogelijk, volledig urineonderzoek door een geneesheer of in een apotheek te laten doen.

Een onderzoek op eiwit en suiker is eenvoudig.

Men schaft zich in een apotheek aan:

- een paar reageerbuisjes,
- een glazen trechttertje,
- een spirituslampje,
- een maatglas van 50 c.c.,
- een paar vel filtreerpapier,
- 25 gram zuiver salpeterzuur,
- 100 gram Nylander vocht,
- wat kaliloog en blauw lakmoespapier,

Voor men urine gaat filtreeren, probeert men eerst of het blauwe lakmoespapier rood wordt. Is dit niet het geval, dan doet men er een weinig kaliloog in, zooveel, dat het papier rood wordt. (bij heele kleine beetjes kaliloog meerderen).

SUIKERONDERZOEK. Men mengt 40 gram gefiltreerde urine met 10 gram Nylander vocht en kookt dit in een reageerbuisje boven de spiritusvlam. Dit kooksel wordt bij aanwezigheid van suiker van donkergrijs tot zwart, naar gelang van de hoeveelheid suiker, die er in is. Blijft het kooksel geel of lichtbruin, dan komt er bezinksel in, doch deze neerslag is géén suiker. Hoe donker-

der de kleur na het koken wordt, hoe meer suiker er in is, Percentsgewijze kan een leek dit niet vaststellen; de zieke kan alleen voortuitgang zien in het steeds lichter worden van het kooksel

EIWITONDERZOEK. Dit kan men op verschillende manieren doen; de 2 eenvoudigste zijn de volgende: Men voegt bij 30 cc. gefiltreerde, gekookte urine een 3 à 4 druppels salpeterzuur en brengt de urine weer aan den kook. Bij aanwezigheid van eiwit stolt dit door het zuur; de urine blijft troebel of het eiwit blijft als vlokjes in de urine drijven.

Een tweede proef is: men doet in een reageerbuisje een hoeveelheid urine, giet daarop voorzichtig wat salpeterzuur en daarop weer urine. Komt er tusschen de 2 urinekolommen een witte ring, dan is eiwit aanwezig.

Voor onderzoek neme men de ochtendurine.

Indien bij heel ernstige eitwit-patienten het eiwitgehalte vastgesteld **MOET** worden, kan men in de apotheek een z.g. urimeter van **ELSBACH** en de daarbij behorende reagens (oplossing) krijgen. Men vult die meter tot V met ongekookte, ongefiltreerde urine. tot R met de oplossing. Daarna schudt men alles dooreen en laat het 24 uur staan; op de schaal kan men dan de hoeveelheid eiwit **PER MILLE** lezen.

Hetgeen ik U boven aangegeven heb, kunt U in elk geneeskundig werk lezen, doch véél uitgebreider; voor een leek is dit voldoende.

Echter nogmaals herhaal ik, dat, is men in de gelegenheid de urine in een apotheek of door een dokter te laten onderzoeken, men dit beslist moet doen.

VOORSCHRIFT VOOR VERSCHILLENDE LEEFTIJDEN.

Kinderen van 2 tot 4 jaar	1/6	van	hoeveelheid	voor	een	volwassen	persoon.
" " 5 " 8 "	1/5	"	"	"	"	"	"
" " 9 " 12 "	1/3	"	"	"	"	"	"
" " 12 " 16 "	1/2	"	"	"	"	"	"
" " 17 " 20 "	3/4	"	"	"	"	"	"
Personen " 21 " 50 "	de in het blijkje voorgeschreven hoeveelheid (voor den volwassen persoon.)						
" " 51 " 70 "	3/4	van	een	volwassen	persoon.		
" ouder dan 70 "	2/3	van	een	volwassen	persoon.		

Dit voorschrift geldt voor al mijne medicijnen.

LAXA en RHODIN mogen niet gelijktijdig gedronken worden ; wel elk op zichzelf tegelijk met de andere 11 soorten medicijn.

GOENA-GOENA.

Dit is een lastig hoofdstuk en als de lezers zich spitsen op iets geheimzinnigs, dan vergissen zij zich. Juist omdat het woord alléén, vooral hier in Indië, al aan allerlei hocuspocus doet denken en die z.g. tooverkracht in verband wordt gebracht met Indische middelen, wil ik er even bij stil staan.

Bestaat goenoe-goena ? JA.

Voor ik hierop doorga, wil ik eerst even iets zeggen over de tegenwoordige nieuwe middelen, die wij in onze Westersche geneeskunde hebben.

Deze zijn afkomstig van dierlijke organen of de afscheiding daarvan, de z.g. Organopraeparaten, die men als tabletten, extracten of in poedervorm inneemt en die zeer goed helpen. Deze worden den mensch toegediend, indien bij hem aan hetzelfde orgaan iets hapert.

Sedert men kennis heeft genomen van de inwendige afscheiding dier organen en van den invloed, die het gemis en het verval, of omgekeerd, een te sterke werkzaamheid dier organen, op het geheele lichaam uitoefent, hebben deze orgaan-medicijnen ingang gevonden ; de meest bekende is wel de Insuline.

Het is onnoodig, U vreemde namen op te noemen, wel kan ik U zeggen, dat in deze medicijnen verwerkt worden : koppen van bloedzuigers, schildklier, slijmhuide van klieren in de luchtpijp, het binnenste van het oog achter de lens, maagslijmvlies, oorspeekselklier, lever, nier en bijnier, nageboorte, eierstokken (ovaria) en teelballen (testis).

Van al deze opgenoemde organen, wil ik het hier enkel over de laatste twee hebben, omdat juist hiermee de z.g. goena-goena in verband staat.

In den ouden tijd gebruikte de Javaan reeds deze twee organen bij het sluiten van een huwelijk. Behalve een stier werd ook een koe geslacht en van deze twee beesten werden de ovaria en testis goed droog gebakken, aan bruid en bruigom te eten gegeven. „want”, zei men : „dan komt er gauw een kindje”.

Eveneens beweert de Inlander, dat het ingeven van menstruatie, hoe vreemd en onsmakelijk dit ook moge klinken, bij mannen van invloed is. Ik kan hier moeilijk in nadere bijzonderheden treden ; de lezer zal zelf wel begrijpen, wat ik niet neerschrijven kan. Aangezien de invloed 40 dagen duurt, raad ik aan maatregelen te nemen, dat binnen dien tijd geen nieuwe gift kan worden toegediend.

Ik heb nog andere voorbeelden ook meege maakt : zoo gaf een staljongen een absoluut onhandelbaar paard drinkwater, waarin urine was gedaan en waarin hij zijn bezweete kleeren had gewasschen ; den volgenden morgen kon hij alles met het beest doen. Vogels werden gevoerd met fijngekauwd, dus met speeksel vermengd, voedsel, en de beesten waren niet van hem af te slaan.

Hypotisme en telepathie, krachten, die bewezen zijn te bestaan, samen toegepast met bovenstaande organo-praeparaten, vormen de Indische goena-goena. Daarom zeg ik, goena-goena bestaat, doch is géén hocuspocus maar een invloed van dierlijke of menschelijke organen of de afscheiding daarvan op den mensch.

De slechtste goena-goena, die er is, is iemand impotent maken. Ik heb ze bij me gehad, die arme, jonge mannen, die geëngageerd waren,

of op het punt van trouwen stonden, en vol wan-
hoop hulp kwamen zoeken.

Komt impotentie door een kwaal, zooals bijv. door suikerziekte, dan komen, na beterschap door mijn DIABETA, ook alle krachten weder terug. Is ze een gevolg van zenuwzwakte, dan geef ik daarvoor mijn AGENTIA, doch is ze door een doekoen veroorzaakt, dan sta ik er machteloos tegenover. Dan raad ik aan : ga wéér naar zoo'n persoon, wellicht kan die helpen. Ik zeg „wellicht”, omdat ik nooit de resultaten vernomen heb. Wel heb ik gehoord, dat om impotentie te veroorzaken het volgende wordt ingegeven : de afscheiding van de testis, 24 uur bewaard, en daarna vermengd met het uitkrabsel van een opiumpijp. Als herstellingsmiddel, beweert de doekoen, geeft men de verse afscheiding.

In de apotheek is tegenwoordig te krijgen een patentmiddel, Testogaantabletten, een mengsel van den grondstof Yohimbinum met extract van testis van den stier. Het is aan te raden, eerst hiermee een proef te nemen, alvorens naar een doekoen te gaan.

SCHOONHEIDSMIDDELEN.

Het voorschrijven van schoonheidsmiddelen reken ik tot de geneeskundige behandeling. Het is niet **ALTIJD** medicijn, die behoeft te worden gebruikt, doch er zijn gevallen, die niet uitsluitend door uitwendige behandeling genezen of verbeterd kunnen worden.

Ik geloof wel, dat ik er velen een dienst mee bewijs, indien ik hier aangeef, wat men m.i. moet doen om een gezond krachtig, flink en mooi lichaam te krijgen en te behouden. Men moest er feitelijk reeds jong mee beginnen, dan plukt men er op ouderen leeftijd de vruchten van; het is echter nooit te laat om er mee aan te vangen.

HAARVERZORGING. Elken morgen moet men het hoofd met alle 10 vingers flink masseeren; dit is noodig voor een goeden bloedsomloop en als gevolg hiervan: niet vroeg grijs worden. Vet haar wordt eens per week ingesmeerd met wat olie, waarin een weinig alcohol (uit de apotheek) gedaan is, droog haar heeft enkel olie noodig. Bij oude menschen smeert men het hoofd eens per week in met een 5% oplossing van kamferinctuur (uit de apotheek), noodig voor opwekking van den bloedsomloop op het hoofd.

Om de veertien dagen wast men het haar met lauw water en een zachte zeep of shampoo; daarna spoelen met water, waaraan een weinig azijn is toegevoegd. Ter verwijdering van de azijnlucht kan men de een of andere lotion aanwenden.

Roos op het hoofd gaat weg door het gebruik van medicinale teerzeep (uit de apotheek).

's Nachts moet men met los haar slapen, ten einde de hoofdhuid gelegenheid tot uitwasemen te geven.

HET GELAAT kan men vrij lang van rimpels vrij houden, indien men het **NOOIT** met zakdoek of handdoek van boven naar beneden afveegt, doch **ALTIJD** van de kin af naar boven strijkt. Het benedenwaarts vegen verslapt de spieren en geeft hangwangen met diepe vouwen naast de neus. De kin moet men, van het eene oor naar het andere wrijvend, droog maken; naar beneden wrijven geeft een onderkin. Een per week moet het gezicht met wat zuivere vaseline opwaarts gemasseerd worden.

Geregelde stoelgang is een hoofdvereischte om zonder rimpels te blijven. Beginnen zich op zekeren leeftijd toch rimples te vertoonen, gebruik dan mijn **ONTRIMPELINGSVOCHT** voor het naar bed gaan. 's Morgens vroeg, na het wassen, de huid met wat eau de Cologne insmeren en de wangen daarna masseeren, geeft deze een frisch roze kleur. Doet men dit masseeren 2 keer per dag, dan blijven de wangen die kleur behouden.

Daar hier in Indie de huid zoo spoedig vettig wordt, moet men deze geregeld met wat poeder behandelen; hiervoor beveel ik mijn **SCHOONHEIDSPOEDER** aan. Deze houdt de huid lenig, geeft een frisse kleur en gaat er bij transpireeren niet af.

Voor **PUISTJES IN HET GEZICHT** raad ik mijn **WASCHWATER** en **POEDER** aan, doch hierbij **MOET** tevens **VENA** gedronken worden. **VENA** zuivert het slijmvlies onder de opperhuid, Enkel uitwendige behandeling is niet afdoende.

TANDEN houdt men tot op hoogen leeftijd goed, door na elken maaltijd de spijsresten met een draadje tusschen de tanden te verwijderen, de tanden daarna met Pears zeep af te borstelen en ze daarna te poetsen met mijn donkerroode

KRUIDENTANDPOEDER. Deze tandpoeder neemt alle vlekken weg, zet losse tanden (mits niet bij ouden van dagen) weer vast, desinfecteert den mond, en geeft het tandvleesch een frissche kleur. Wat is mooier, dan een frissche mond met witte, gave tanden ?

De **HUID** houdt men frisch door mistens ééns per dag met goede zeep te baden, en zich daarna flink af te drogen met een grove handdoek om de poriën open te houden. (Zie hoofdstuk **LEVENS-VOORWAARDEN**).

HET GEHEELE LICHAAM onderhouden kost meer tijd. Om het lenig te houden, dient men elken morgen wat kamergymnastiek te doen, bestaande uit de navolgende bewegingen :

10 keer rechts en links met uitgestrekte armen zoo ver mogelijk naar achteren draaien ;

10 keer zoo ver mogelijk het hoofd recht en links naar achteren draaien ;

10 keer met de armen naar voren en achteren zwaaien.

10 keer het bovenlijf naar achteren buigen en weer opheffen met gebruik van den buikspier.

10 keer zich voorover buigen en weer oprichten.

Het lijkt een heele bewerking ; toch duurt het geen 10 minuten.

Om de beenen lenig te houden dient men elken dag een flink eind te wandelen. Met een flinken pas loopen is tevens zeer goed voor de longen. Deze nemen tengevolge der vluggere adernhaling meer zuurstof tot zich, hetgeen het lichaam ten goede komt.

Wat ziet men hier bij Hollandsche vrouwen, die bevallen zijn, toch vaak hang- en vetbuiken ! Waarom heeft de Indische en Inlandsche die niet ? Omdat deze laatsten, zoodra het kindje

geboren is, haar samentrekkende in- en uitwendige middelen gebruiken en de buik flink hoog opbinden. Zij gebruiken daarvoor een z.g. bengkong, een 6 m lange, soepele band, die stevig om de buik gewonden wordt. Weliswaar vervangen de Europeesche vrouwen deze bengkong door de goerita, doch met een goerita bereikt men niet de resultaten, die een bengkong geeft. De samentrekkende middelen zijn de djamoës, waarover ik reeds opmerkte, dat ze enkel na een bevalling aan te bevelen zijn. Deze blijft de vrouw gedurende 40 dagen gebruiken. Elke tien dagen verandert ze van djamoe en tapel; djamoës drinkt men; met de tapels besmeert men buik, heupen en onderkant van den rug. Deze medicijnen kan ik leveren, doch moeten ze minstens 14 dagen van te voren besteld worden.

De BUSTE houdt men goed, door zoo vroeg mogelijk een stevige INDISCHE koetang te dragen, die vast om het lijf sluit en daardoor de borst hoog ophoudt. De Hollandsche onderlijfjes deugen hier niet voor, die zitten veel te los.

Het zoogen van het kind moet liggend geschieden, waarbij de borst zooveel mogelijk moet worden opgehouden. Na het voeden moet men de borst afwassen, en direct de koetang weder aan! Zoodra het kindje gespeend moet worden, of dat bij de vrouw zogvorming moet ophouden, kan dit in twee dagen bereikt worden, zonder dat de borst eenige schade er van ondervindt; integendeel, deze trekt weer mooi op. Men neemt daarvoor een balletje ragi (indische gist) ter grootte van een knikker, 4 knolletjes kentjor (*Kaempferia rotunda* L.) een eetlepel rauwe katjang idjoe (*Phaseolus radiatus* L.) en wrijft of stampt alles met elkaar fijn. Daarna vermengt

men een en ander met wat lauw water, smeert dit papje onder de armen (oksel) en over de borsten, en bedekt de borst met een gewone doek. Indien men deze behandeling twee keer per dag (telkens een nieuw papje maken), toepast, is na twee dagen het zog verdwenen. Op de zogvorming bij latere bevalling is deze behandeling van totaal geen invloed.

TRANSPIREEREN moet men, doch niet overmatig, en behoeft met geen reuk gepaard te gaan. Men moet de oksels eerst goed met zeep wasschen, afdrogen en insmeren met mijn **TRANSPIRATIE-POEDER**. Deze helpt eveneens tegen zweethanden en zweetvoeten.

DIK WORDEN kan men voorkomen, door zich met mate te voeden en voedsel te kiezen, dat geen vet aanzet. Vooral het eten van rijst moet ik ontraden voor menschen, die aanleg hebben voor vetzucht. Voorts kamergymnastiek geregeld wandelen en verder mijn **LAXA** innemen.

Als maatstaf voor het gewicht van een volwassen mensch is aangenomen, dat hij, om niet **TE** dik te zijn, **MAG** wegen een gelijk aantal *ponden* als hij centimeters lang is; om niet te **MAGER** te zijn het aantal *kilo's*, gelijk aan het aantal centimeters, dat hij langer is dan 1 meter.

Mager zijn is tegenwoordig een vereischte; (meent men) om mooi te zijn. Alles wordt gedaan om de „slanke lijn” te krijgen en te behouden. Ik ken jonge vrouwen, die voor haar huwelijk de buste met drukverband vastgetrokken hebben en na de geboorte van haar baby niet instaat waren, haar kind zelf tevoeden, doordat de borst, en dus ook de zogklieren, zich niet hadden kunnen ontwikkelen.

EEN GOEDE BLOEDCIRCULATIE houdt men door 2 maal per maand het geheel lichaam te laten masseeren.

Het is voor niemand te laat, om met de opvolging van bovenstaande voorschriften te beginnen. Men kan van een oud mensch geen jongen man of vrouw maken, maar wel kan men er voor zorgen, dat men er voor zijn jaren goed blijft uit zien. Dan heeft men geen verf, lippenstift en blanketsel meer noodig !

DIABETA voor SUIKERZIEKTE (Diabetes).

Geén ziekte is over de geheele wereld zoo verspreid, komt onder zooveel verschillende vormen voor, en is een gevolg van zooveel verschillende omstandigheden, als Suikerziekte; er sterven jaarlijks nog heel wat menschen aan deze kwaal.

Door velen wordt het gevaar van suikerziekte niet zoo heel ernstig ingezien, indien het percentage suiker in de urine minder is dan 1%. Zeer zeker treft men in urine wel eens suiker aan, zonder dat de persoon in kwestie aan diabetes lijdt; deze suikerafscheiding is dan veroorzaakt door het den vorigen dag-genoten voedsel, of tengevolge van een infectie ziekte.

Komt echter eenigen tijd achtereen suiker voor, zelfs minder dan 1%, dan wijst dit op diabetes, zij het dan ook nog niet in ernstigen graad. Eveneens kan zich het geval voordoen dat men suikerziek is en bij onderzoek géén suiker wordt aangetroffen. Oorzaak hiervan kan zijn, dat deze met de vorige urine is verwijderd, of dat de urine van een genezend patient is.

Waarom bij verschillende personen, onder dezelfde levensomstandigheden, bij den één wel en bij den ander geen suiker wordt gevormd en hoe men suikerziekte voorkomen kan, is nog niet bekend. Wel is bewezen, dat een abnormale werking van de alvleeschklier (pancreas) er de oorzaak van is.

DE GENEZING DER SUIKERZIEKTE IS DUS DE HERSTELLING VAN DE NORMALE WERKING DER PANCREAS.

Hoe langer een persoon diabetes heeft, des te onzuiverder is het bloed en des te langer duurt de genezing. Bij patienten, waar suiker met eiwit gepaard gaat, is het herstel zelfs zeer langzaam.

Suiker in urine kan men hebben na typhus, griep of een andere infectieziekte, waarbij de werking der pancreas geducht te lijden heeft gehad. Bij deze patienten verdwijnt de suiker weder, als de infectie uitgewerkt heeft. Ook kan suikerziekte een gevolg zijn van het feit, dat de groei der pancreas geen gelijken tred heeft gehouden met den groei van het lichaam.

Gewoonlijk heeft men suikerziekte reeds geruimen tijd onder de leden, eer men het opmerkt. Zoo kan het keuren voor een verzekering diabetes aan het licht brengen, terwijl de persoon zich zelf geheel gezond gevoelt. Hier in Indië is het aantreffen van suikermieren in urine een vast teeken van aanwezige suiker.

De verschillende verschijnselen, die de zieke zelf kan constateeren, zijn: bovenmatige vermoeidheid, dikwijls onhoudbare jeuk; lusteloosheid; pijnen in rug en ledematen; onvermogen (impotentie); verzwakt gezichtsvermogen; uitvallen van haar; bederf en uitvallen van tanden; ontstaan van wondjes, die niet sluiten; vermagering, niettegenstaande goeden eetlust; onleschbare dorst en overmatig urineeren.

De oorzaak van diabetes is de gebrekkige of ziekelijke werking der pancreas, die 2 soorten vocht afscheidt, waarvan het één de gal in hare werking ondersteunt en voltooit wat nog niet door speeksel en maagsap is gedaan; het andere dient, om de suiker, die in den mond ontstaat door het vermengen van zetmeel met speeksel, op te lossen en om te zetten in andere sappen.

De uitmonding van de pancreas vindt men in den twaalfvingerigen darm, het begin van het darmkanaal. Is nu in de spijsbrij suiker achtergebleven, dan wordt deze in het bloed opgenomen;

dit bloed gaat door de nieren en men vindt de suiker in de urine terug.

Bij meerdere voeding wordt meer alvleeschsap vereischt; daarom stijgt bij suikerzieken het suikergehalte naar mate zij meer zetmeel houdende spijsen gebruiken. Dieet is dan wel goed om het suikergehalte te doen dalen, doch dieet is géén genezing. Het beste bewijs is wel, dat zich bij een persoon, die door dieet suikervrij is geworden, bij de minste zetmeelvoeding wederom suiker in de urine vertoont. Ik laat de zieken, die mijn DIABETA innemen, geen bijzonder dieet houden, want, onthoudt men het lichaam de voeding, die het noodig heeft, dan gaat dit lichaam in kracht hard achteruit, de zenuwen verzwakken, ook die van de pancreas, en deze klier geneest dan niet.

De ondervinding heeft mij geleerd, dat de DIABETA eerst na eenigen tijd haar invloed doet gelden. In het begin zal de patient weinig vooruitgang zien en ik kan me best begrijpen dat hij denkt „het helpt niet”. Zet hij echter het gebruik door, tot de medicijn op de klier begint in te werken, dan bemerkt hij ook, dat hij vooruit gaat. Langzamerhand verdwijnen de ziekelijke verschijnselen en komen kracht en levenslust weer terug.

Ik verdeel de suikerziekte in 4 soorten:

1. een zieke pancreas,
2. een tijdelijk verzwakte pancreas,
3. een absoluut verzwakte pancreas,
4. een gezonde pancreas, waarbij evenwel een steentje in de afvoerbuis den afvoer van het vocht belemmert.

Voor de eerste 3 soorten geef ik DIABETA, voor de laatste RENNA. Gebruiksaanwijzing vindt men in elk blikje.

Een zieke pancreas kan geheel genezen ; er wordt geen suiker meer gevormd.

Een tijdelijk verzwakte pancreas geneest eveneens, doch de pancreas blijft het zwakke punt van het lichaam. Contrôle op urine is noodzakelijk en, wordt wat suiker gevonden, dan moet men direct wat DIABETA innemen.

Een absoluut verzwakte pancreas geneest niet geheel. Deze soort suikerziekte is een gevolg van syphilis of overmatig gebruik van sterken drank; de pancreas is ongeneeslijk bedorven. Deze zieken, meestal ouden van dagen, blijven altijd wat suiker in de urine houden, ook al gevoelen zij zich in beter conditie komen. Dezen raad ik aan, DIABETA volgens voorschrift te blijven drinken.

Het verdwijnen der suiker heeft niet bij allen hetzelfde verloop. Soms verdwijnen eerst de kwalen, terwijl het suikergehalte niet in evenredigheid afneemt ; bij anderen verdwijnen hindernissen en suiker gelijktijdig. Niet uitsluitend de directe vermindering van suiker is dus de aanwijzing van genezing, doch eveneens de algeheele toestand van den patient.

Een beschrijving van het onderzoek op suiker heb ik reeds gegeven in het Hoofdstuk „Onderzoek van Urine”.

Dat ik met DIABETA mooie resultaten heb geboekt, bewijzen de onderstaande cijfers van 3 in 1917 en 1919 genezen patienten, die genezen zijn gebleven.

- No. 1. 30/7 '17 — 4,1% suiker
26/11 '17 — suikervrij.
w. g. Laboratorium Rathkamp, Soerabaja.
- No. 2. 18/8 '19 — 8% suiker
2/4 '20 — suikervrij.
w. g. Laboratorium Helmig, Soerabaja.

No. 3. 2/3 '17 — 12% suiker (slechts één
dergelijk geval
meegemaakt)

6/6 '17 — 7,1% suiker

18/8 '17 — 4,1% suiker

19/2 '18 — suikervrij.

w.g. Laboratorium Dr. Ebb, Semarang.

Eenigen tijd geleden zond ik mijn DIABETA naar het buitenland; na eenige maanden ontving ik het onderstaande bericht:

„To begin with, several tins of your DIABETA have been given free to people of high rank and influence, who were known to be suffering from diabetes, and sales propaganda worked through them.

Naturally, it had to take months before these arrangements could be made and for the effect of the medicine to take place. We have had some degree of success in the good properties of your DIABETA, the more so, after the Minister of Agriculture and Commerce personally recommended DIABETA through some influential newspapers.

The medicine is under investigation of the local Health Bureau and we are inclined to think that within six months you will be receiving regular orders. General outlook shows that we shall meet with success in the sale of this medicine”.

Attesten.

A certain wellknown gentleman, Mr. H., owner of favorites of the race course, suffering from diabetes for a good number of years, was

only too glad to try some tins of Nurse Krajenbrink's Medicine, DIABETA", and in two months he was almost cured of the disease. He came personally to obtain another tin and his efforts to express his appreciation were almost pathetic.

(Uit een buitenlandsch blad overgenomen.)

Another instance of a marvellous cure from diabeta with Nurse Krajenbrink's DIABETA. The Vice President of the Chamber of Commerce put an article into our wellknown newspaper, in which the gentleman in question gave a history of his cure and made a public acknowledgement to nurse Krajenbrink, whose medicine DIABETA was responsible for the cure.

In een groot hospitaal alhier toegepast, bleek door verschillende proeven dat DIABETA in zijn geheel ingenomen kan worden, dus dat afkoken niet noodzakelijk is. Zoudt U er geen tabletten van kunnen maken ; dat zou voor het innemen veel eenvoudiger zijn.

Een der vooraanstaande mannen uit Frisco schreef aan een kennis het volgende (mij ter lezing gegeven):

Waar gebleken is, dat DIABETA van Nurse Krajenbrink met zeer goed gevolg wordt gebruikt, is het zaak, deze medicijn uit het land te houden, de struggle for life van dokters is hier al erg genoeg.

De zieke gaat goed vooruit. 2 Dec. 3,8% , 2 Jan. 1,82 % , 2 Maart suikervrij. Nu nog 3 maanden nakuur, waarvoor ik U verzoek ineens 6 blikken te zenden.

Sasoedanja saja poenja njonja minoem njonja poenja obat DIABETA 3 boelan dokter bilang tida ada goela sama sekali.

Dari sebab saja poenja neef ass. wedono Banjoebiroe abis makan njonja poenja DIABETA sampe sekarang soeda setenga taoe teroes baik, tida ada alangan lagi, saja djoega minta kirim itoe obat boewat saja sendiri.

Brief 1. Eerst gisteren kwam ik tot de ontdekking, dat ik suikerziekte had, doordat de wond niet genezen wilde. Wilt U mij DIABETA zenden ?

Brief 2. De wond is dicht; de suiker is volgens den dokter van 4,7% tot 0,52% gedaald.

Brief 3. Door den dokter geen suiker meer gevonden. Is die nakuur nu werkelijk noodig ?

Wilt U 6 blikken DIABETA poste restante Zurich zenden ? Ze zijn voor mijn moeder....

De derde maand van de nakuur is voorbij en ik heb me den laatsten tijd van niets onthouden. Ik heb alles weer als een gezond mensch gegeten; de dokter vond geen suiker meer. Mijn hartelijken dank.

Wilt U voor me klaar maken DIABETA voor een volledige kuur voor 3 personen ? Ik zal overmorgen een ziekenverpleger zenden om ze te halen.

Brief No. 2. De medicijn is goed.

De natuur was voorbij en, ofschoon toegestaan, heb ik toch geen rijst gegeten. Maar gisteren heb ik hem geraakt en ik verzeker U, dat ik gesmild heb.

Ik doe U hierbij het resultaat van het onderzoek toekomen. Zooals U ziet, ga ik goed vooruit. Ik zal niet nalaten, dit prachtmiddel aan ieder bekend te maken. Ik heb ook nergens meer pijn.

Dengan hormat saja perloe toelis ini soerat saja bilang seriboe trima kassi jang saja poenja njonja bisa baik sama njonja poenja DIABETA. Soeda berapa lain obat saja pake tetapi tida ada toeloeng sama sekali. Harep Njonja tarok di dalem soerat-kabar.

Heden zend ik U een telegram : „zend 24 bus-sen DIABETA”. Deze zijn bestemd voor kennissen in Holland, die beweren, dat suikerziekte niet te genezen is. Ze zullen wel anders praten, als ze de medicijn op hebben en als ze mijn vrouw gezond in Holland zien aankomen.

Van den Heer M. te Poerworedjo heb ik gehoord, dat U een probaat middel voor suikerziekte heeft en hij er geheel mee genezen is. Wilt U mij dit middel ook zenden ?

Heden liet ik mijn urine in de LEEUWEN-Apotheek (Semarang) onderzoeken en was er van de 4,3% nog maar 1,47% over. Een enorme vooruitgang in 2 maanden; als ik zoo doorga, ben ik de volgende maand suikervrij.

Mevrouw, U heeft mij van suikerziekte genezen. Schitterend is die DIABETA.

Toen ik suikerziekte had, wilde mijn vrouw van mij scheiden. Nu ik beter ben, wil ze niet meer. Kunt U mij niet iets geven, dat ik weer suikerziekte krijg ? U helpt mij er later met DIABETA wel weer af.

Brief No. 1. Met mijn 9% suiker lijk ik wel een particuliere suikerfabriek. Toe Mevrouw, help mij.

Brief No. 2. (na 7 maanden). De aandeelen staan à pari. Gelukkig is het mijn lichaam en niet de fabriek waar ik adm. ben. Ik ben beter en heb mijn verzoek om ziekteverlof ingetrokken.

In drie maanden is het suikergehalte van mijn man van 6,82% op 2,25% gekomen. De pijnen zijn zoo goed als weg. Hij eet flink, want U schrijft hem bijna geen dieet voor. Wat heeft hij vroeger een honger geleden.

Ik ben zoo erg blij, dat U mijn moesje weer beter heeft gemaakt en daarom geef ik U nu een speldekussentje.

Brief No. 1. Van een mijner kennissen gehoord hebbende, dat hij nu sedert 2 jaar blijvend genezen is van suikerziekte, verzoek ik U beleefd, mij eenige bussen van dit middel te willen zenden.

Brief No. 2. Mijn 3,4% suiker is verdwenen. Het is een eenvoudig middel, maar gemeen bitter. Nu nog 3 maanden nakuur, dan is alle leed achter den rug.

Brief No. 3. Dank voor Uwe belangstelling; ik heb in deze 2 jaar niets meer van suiker gemerkt. Ik heb nu vermageringskruiden noodig, ik ben goed dik geworden.

Na mijn radicale genezing had ik Uwe DIABETA zoo graag in Duitschland ingevoerd doch stuitte ik op het niet in bezit zijn van de formula.

AGENTIA.

voor

Uitputting, zwakte, verval van krachten.

Met **UITPUTTING** bedoel ik vermindering van krachten en storing in de functie der organen. Men leert deze vermindering meestal eerst goed kennen, wanneer men zijn krachten voor een groot deel of geheel verloren heeft. Het sterkste lichaam begaat nu eenmaal niet ongestraft fouten tegenover de wetten der natuur. Om de kwade gevolgen van een ongeregeld en prikkelend leven te niet te doen, geef ik mijn **AGENTIA**.

Impotentie, indien deze een gevolg is van zenuwaandoening, kan met **AGENTIA** genezen worden.

ZWAKTE. Volwassenen, die na een doorgestane ziekte niet vlug genoeg op krachten kunnen komen, vinden bij **AGENTIA** veel baat. Bij personen, lijdende aan bleekzucht, mits niet een gevolg van een ziekte of kwaal, brengt **AGENTIA** de kleur weer terug.

VERVAL VAN KRACHTEN. Ook geef ik **Agentia** aan ouden van dagen, die, zonder eenige bepaalde ziekte of kwaal, afzwakken, geen eetlust hebben en zich steeds vermoeid gevoelen.

Gebruiksaanwijzing in het blikje.

Attesten.

Mag ik 2 blikken **AGENTIA** van U hebben ?
De vorige 2 hebben me uitstekend geholpen.
Ik ben bij de 70 en merk, dat ik het gebruik van mijn beenen langzamerhand terug krijg.
Mag ik **AGENTIA** blijven doordrinken ?

Mijn dochter ziet er weer flink en gezond uit, dank zij Uw AGENTIA. Wat is dat toch een prachtmiddel, vooral omdat men er zoo'n eetlust van krijgt.

I confirm the marvellous properties of the remedy, called „AGENTIA”, which constitutes a cure against „loss of vitality”, in other words „potency”. To an ordinary individual who takes it as a tonic for „that run-down feeling”, the result is such as it becomes embarrassing, and several persons in the „passé” stage of life who tried AGENTIA pronounce the remedy as wonderfully rejuvenating.

Lyda, je bent een prachtmensch met de AGENTIA. Ik kikker er weer heelemaal van op en dat zegt wat op mijn 68ste jaar. Mijn smaak, die ik kwijt was, komt ook weer terug.

Uw AGENTIA heeft me uitstekend geholpen; alle zwakte is weg en ik kan mijn gewone kantoorwerk weer doen. Ik ben 's avonds ook absoluut niet meer moe, voor mijn vrouw een uitkomst, die nu weer naar de bios met me kan.

De resultaten zijn prachtig. Goddank niet meer elke maand die pijnen.

Wat deed die AGENTIA me goed na die zware ziekte. Ik geef het nu mijn dochter van 16 jaar ook te drinken en zie ik dat lamme bleeke al een weinig wegtrekken.

Nu ik al beter, ik geef de rest van de obaat aan mijn zuster, maar nu is zij in de posiesie. Kan dat van de AGENTIA ?

Mijn vrouw, die al de 4 maanden na haar bevalling van zwakte haar stoel niet uitgekomen was, begint met AGENTIA heelemaal op te knappen. Mag ik nog 2 blikken hebben ?

Kan het, dat ik met het drinken van AGENTIA beter ga zien ? Ik lees nu heel gemakkelijk met een bril van 10 jaar geleden.

Brief 1. Ik heb mijn verloving moeten verbreken; ik ben op van zenuwen. Nu trouwen zou een misdaad zijn. Toe, zend U mijn Uw AGENTIA en als dit niet helpt, schiet ik me voor mijn kop.

Brief 2. Ik ben getrouwd, meer behoef ik U niet te zeggen.

Telegram : Ik heb een zoon, hoera. Brief volgt.

PANAS voor MALARIA.

Malaria komt in zoo verschillende stadia voor, dat het onmogelijk is, hierover in een kort bestek alle juiste inlichtingen te geven.

Doorgaans voelt men zich eerst eenige dagen loom en slap, heeft hoofdpijn, rugpijn, tegenzin in baden, geen eetlust, een bleek gelaat met bleeke lippen. Daarna krijgt men koorts, die of dagelijks niet hooger komt dan ongeveer 38° tot 38.3° , of die ineens stijgt tot 40° en meer. In het laatste geval begint de koorts met koude rillingen. Bij beide soorten zal echter de temperatuur elken dag op denzelfden tijd stijgen en dalen. Verder bestaat er nog een soort malaria, waarbij de koorts om de 2 of 3 dagen opkomt.

Een bloedonderzoek is voor leeken niet te doen; men bepale zich tot het onderzoek op urine, die bij malaria meestal donker gekleurd is en constateere of de stoelgang normaal is. Verder of men niet hoest of pijn op de borst heeft en of druk rechts en links van voren, vlak onder de ribben, pijnlijk aandoet. Kan men de hand niet onder de ribben indrukken, dan zijn lever en milt opgezet; de maag zit daardoor in het nauw en kan geen voedsel verdragen, hetgeen vaak braken ten gevolge heeft.

Vaak wordt in het begin der ziekte een vergissing gemaakt tusschen malaria en typhus. Door bloedonderzoek kan natuurlijk komen vast te staan, waaraan de patient lijdende is, doch voor het geval dit onmogelijk is, kunnen de navolgende aanwijzingen U van dienst zijn:

1. bij malaria kan de temperatuur dagelijks tot het normale zakken; bij typhus niet.

2. bij malaria is de tong geheel beslagen, vaak door te weinig ontlasting of slechte maagwerking ; bij typhus is een roode rand om de tong duidelijk merkbaar.
3. bij malaria stijgt met de temperatuur tevens het aantal polsslagen; bij typhus kan de temperatuur hoog en de pols heel langzaam zijn.
4. malaria kan beginnen met koude rillingen; typhus nooit.
5. bij malaria heeft men pijn bij het drukken onder de ribben, soms alleen rechts (lever), soms aan beide kanten (links de milt), doordat genoemde organen opgezet zijn; bij typhus heeft men vaak pijn bij het drukken op den buik, doordat de darmen aangedaan zijn.
6. bij malaria heeft men gewone ontlasting ; bij typhus is deze abnormaal, meestal dun en op erwtensoep gelijkend.

Daar men bij het optreden van koorts nooit kan weten, of het typhus is, verdient het aanbeveling, enkele dagen geen vast voedsel te gebruiken en uitsluitend melk te drinken. Verder moet men zich met lauw water wasschen.

Malaria wordt overgebracht door muskieten ; men moet dus goede maatregelen nemen om zooveel mogelijk muskietenvrij te blijven. Als muskietenwerend middel raad ik aan een oplossing van 5 gram kruidnagelolie op 1 liter alcohol (bij gebrek aan alcohol neemt men jenever), als smeersel te gebruiken.

Als genezend middel voor malaria beveel ik mijn PANAS ten sterkste aan; in elk blikje is een gebruiksaanwijzing aanwezig.

Attesten.

Het is mij zeer aangenaam U mede te kunnen deelen, dat ik thans van mijn malaria genezen ben. Ik bied U hierbij mijn oprechten dank aan.

Ik heb prachtig baat bij Uw PANAS gevonden. Uit voorzorg neem ik 4 blikken mee naar Holland, dat, naar ik hoor, nu ook niet meer malariavrij is. Heb ik ze zelf niet meer noodig, dan kan ik er licht een ander een dienst mee bewijzen.

Het resultaat na gebruik van Uw PANAS is uitstekend. Ik gevoel me weer patent.

Uw PANAS is bepaald prachtig.

Mijn dochttertje, dat Uw PANAS tegen malaria heeft ingenomen, is geheel genezen.

Met mijn man gaat het uitstekend. Hij is weer naar het kantoor en gevoelt zich heel goed. Toch laat ik hem nog een tijdje als nakuur PANAS innemen. Met kinine mag men ook niet ineens ophouden.

1e brief. Ik heb nu al twee maanden kinine geslikt; ben beroerd en heb totaal geen eetlust. Ik vermager met den dag en ben zoo doof als een kwartel. Wilt U mij Uw PANAS zenden?

2de brief. Ben sedert een week koortsvrij; dat was een uitkomst, die PANAS. Geen suizingen, weer eetlust en weer lust in mijn werk. Mag ik nog een blikje van U hebben?

Wilt U naar Glen Nevis Estate nog 6 bl. PANAS zenden? Mijn man is beter, maar deze blikjes zijn voor de geëmployeerden.

Uw PANAS is gemeen bitter, maar ik moet toegeven, dat het prachtig helpt.

Ik wist niet, dat Indische kruiden zoo'n goede uitwerking konden hebben. Als volbloed Nederlandsche ben ik altijd huiverig geweest ze in te nemen. Ik heb hier in Banjoewangi nog niets anders gedaan dan gesukkeld, wat door den dokter toegeschreven werd aan malaria. Toch hielp geen kinine en hadden de injecties geen effect. Ik ben met Uw PANAS al een heel eind op streek gekomen en sta verbaasd van de uitwerking van dat eene blikje. Wilt U me p.o. nog een blikje zenden ?

Java met malaria is de hel; Java zonder malaria is de hemel ! Nu mevrouw, U heeft mij met Uw PANAS van de hel in den hemel gebracht. Als nu de engeltjes ook maar komen !

RHOIDIN voor AAMBEIEN.

Hinderlijker en pijnlijker kwaal dan aambeien vindt men niet gauw. Elke beweging veroorzaakt pijn. Men heeft vaak ondragelijke jeuk aan den anus (fondament). Bloedende aambeien, in- zoowel als uitwendige, verzwakken het lichaam, nog daargelaten dat het een zeer hinderlijk iets is.

Aambeien ontstaan door een TE grooten druk op de sluitspier, waardoor de bloedvaten daar abnormaal opzwellen. Bij het sluiten der spier, na de ontlasting, geraten de gezwollen bloedvatten in de klem en blijven vaak buiten de aarsopening.

Men kan aambeien krijgen na een bevalling, door het hevige persen. Ook door een slechten stoelgang met harde ontlasting, vaak een gevolg van een zittend leven. Het bloeden vindt plaats uit scheurtjes, die bij harden stoelgang in den anus komen. Komt het bloeden uit een sterk gezwollen aambeï buiten den aars, dan brengt dit bloeden in de meeste gevallen een heele verlichting en neemt den vreeselijken druk weg.

Vaak worden dysenterie en aambeien met elkaar verward, d.w.z. men behandelt de eene kwaal wel eens voor de andere. Bij aambeien moet men op zachte ontlasting werken, om de wondjes te doen genezen en het persen op te heffen ; bij dysenterie is het zaak, de zachte ontlasting weer vast te krijgen.

Eenige aanwijzingen volgen hieronder :

1. Aambeien bloeden na de ontlasting ; bij dysenterie komt eerst bloed met slijm, daarna niets of wat zachte stof.
2. bij aambeien heeft men, voor men afgaat, géén krampen ; bij dysenterie meestal wel.

3. de lucht van de stof is bij aambeien normaal; bij dysenterie bedorven.
4. bij aambeien heeft men hoogstens eens per dag ontlasting; bij dysenterie herhaaldelijk.

Voor aambeien geef ik met veel succes RHOIDIN, in combinatie met de bijbehorende zalf. De medicijn is laxeerend en samentrekkend; de zalf is bloedstelpend, samentrekkend en neemt alle jeuk weg.

Om hare eigenschappen geef ik deze zalf ook aan dysenterie patienten, wanneer deze door het herhaaldelijk afgaan een ergen druk in den anus hebben.

Ook heb ik bij kleine kinderen met goed gevolg een uitgezakte endeldarm met deze zalf behandeld, en binnen kunnen houden.

Attesten.

De kruiden zijn uitstekend. Ik ben blij, dat de heer la V. mij Uw RHOIDIN recommandeerde. Ik blijf de kruiden nog een tijdje drinken, doch laat de zalf, die nu niet meer noodig is.

De knobbeltjes, die na de ontlasting telkens om het hoekje kwamen kijken, zijn er nu niet meer. Zijn deze nu verdwenen, of worden dit, wat ik wel eens heb hooren zeggen, blinde aambeien?

Het jeuken en de pijn zijn weg; ook voel ik geen verdikking meer en bij stoelgang heb ik geen pijn. Moet ik nog met de RHOIDIN doorgaan? Ik zou ze zoo graag blijven drinken, omdat de medicijn ook laxeerend werkt.

Mevrouw, een verd ....d goed middel, die RHOIDIN. Ik kan weer paardrijden ook. Het zou toch zonde van zoo'n jongen vent als ik zijn geweest, als ik mijn leven verder met extra knobbeltjes had moeten loopen.

Waar andere medicijn tot nu toe faalde, heeft Uw RHOIDIN mij schitterend geholpen.

Het hoofd der school is met Uw RHOIDIN genezen; wilt U mij dezelfde medicijn zenden ?

De RHOIDIN heeft uitstekend geholpen en had ik van deze medicijn eerder gehoord, dan was mijne vrouw nooit tot een operatie overgegaan. Zij had eenige maanden, nadat ze thuis was, toch weer een herhaling van de kwaal. Wat een uitkomst is voor haar Uw middel.

Ik ben nu eindelijk, na het gebruik van Uw RHOIDIN, van een 5 jarig lijden verlost.

Is het waar, dat een aambeï als een plantje met wortel en al afvalt ? Ik ben genezen, doch heb van dat afvallen bij het gebruik van Uw RHOIDIN niets gemerkt. Ook heb ik niet gevoeld dat de worteltjes loslieten. Zitten die er dan nog in en kunnen ze weer opkomen ?

Saja soeda baik sama sekali pake njonja poenja RHOIDIN. Scriboe trima kasi.

ABDOMIN voor Dikke darmontsteking (Panas dalem), Amoebe Dysenterie, Diarrhée.

Onder dysenterie verstaat men een ziekte, waarbij als hoofdverschijnsel optreedt veelvuldige, bloed en slijm bevattende ontlasting, die gepaard gaat met buikkrampen en persingen. Het is een ziekte, die overal voorkomt en zich op twee manieren kan voordoen; epidemisch of bij enkele gevallen.

Dysenterie onderscheidt men in de z.g. „Indische panas dalem”, Amoebe dysenterie, en Bacilaire dysenterie. Aangezien de eerste kwaal in den dikken darm zetelt, noemt men die tegenwoordig „dikke darm ontsteking”. Als vierde ingewandskwaal noem ik diarrhée.

De besmetting kan ontstaan door:

1. besmet water (bacteriën blijven ruim 4 weken in water levend),
2. besmet eten of drinken,
3. eten uit vuile handen,
4. vliegen.

Dysenterie kan zich op verschillende manieren openbaren:

1. eerste hevige buikkrampen met sterken drang tot ontlasting, waarbij vaak enkel wat slijm, met of zonder bloed, te voorschijn komt. Op den duur komt echter ook altijd bloed. Het afgaan herhaalt zich telkens weer en varieert van enkele keeren tot ongeveer 20 maal per dag; de zieke heeft totaal geen eetlust en is vaak misselijk ;
2. de patient heeft eerst eenige dagen diarrhée, gaat een keer of 5 per dag af en eerst daarna komt slijm en bloed.

In het algemeen verzwakken de patienten in korten tijd erg en gaan er bleek en pijnlijk uitzien. Dikke darm ontsteking gaat bijna altijd gepaard met koorts, hetgeen niet het geval is bij Amoebe dysenterie.

Bij het drukken op den buik gevoelt men pijn. Bij gewone panas dalem is enkel de binnenkant van den darm aangedaan, terwijl bij amoebe dysenterie in den darmwand wondjes ontstaan door de bacterien. Indien de wondjes den darmwand doorboren en de inhoud van den darm in de buikholte komt, is genezing zoo goed als uitgesloten.

Diarrhée is dunne waterachtige ontlasting, die ontstaat na het gebruik van verkeerd voedsel, door zware kouvassing of vergiftiging. In het laatste geval moet men tevens aanhoudend overgeven.

Voor alle genoemde gevallen met uitzondering van vergiftiging, geef ik sedert jaren mijn ABDOMIN met zeer veel succes; bewezen is, dat het een schitterend, afdoend middel is. Na eenige dagen zijn de resultaten reeds merkbaar en één blikje is vaak voldoende om de ziekte te genezen. Dat ABDOMIN vooral in het buitenland zeer op prijs gesteld wordt bewijzen de groote hoeveelheden, die ik na de groote overstrooming in China daarheen heb moeten zenden.

Indien de ontlasting weer normaal is en de patient zich weer gezond voelt, verdient het aanbeveling, nog een tijdje (bijv. 14 dagen) ABDOMIN in te nemen, omdat eitjes (cysten) nog wel eens tot ontwikkeling kunnen komen en een tweeden aanval zouden doen ontstaan. Zoo'n herhaling (recidive) is vaak erger dan de eerste aanval, omdat het lichaam al zooveel heeft meegemaakt en niet zooveel weerstand meer heeft.

Gedurende de ziekte is baden met koud water verboden; ook het loopen op bloote voeten.

Men mag géén ongekookt water drinken; het gebruik van slappe thee kan ik aanbevelen.

Maria biscuits kunnen ten allen tijde in elke hoeveelheid gegeten worden.

Voor verdere voorschriften verwijs ik naar de gebruiksaanwijzing, die in elk blikje is ingesloten.

Over diarrhée nog het volgende: mocht van vergiftiging sprake zijn en is er geen dokters hulp te krijgen, dan moet men beginnen met flink Norit in te nemen en daarna een laxans.

Heeft men door het vele afgaan pijn of een ergen druk in den anus, dan heb ik zelf, die deze ongemakken wegneemt. (zie Rhoidin).

Attesten.

Van den Heer L. Administrateur van de sf. B. vernam ik het mooie resultaat van Uw ABDOMIN, zoodat ik, nu last hebbende van telkens terugkeerende chronische diarrhée, dit middel ook ga gebruiken.

Kunt U mij voor mijn man, die dikke opgezette beenen en knieën heeft, iets zenden? Ik vraag U dit, omdat hij er nog bij niemand hulp voor heeft kunnen vinden en ik 4 jaar geleden te Soerabaja door U van dysenterie genezen ben, waar ik drie jaar aan geleden had.

Uw eerste blikje ABDOMIN was nog niet leeg of ik was beter en in al deze 5 jaar heb ik nooit meer dysenterie gehad.

Verzoeker beleefd toezending van 12 bl. ABDOMIN. — w.g. Dr. S. (gebruikt elke maand minstens 12 bl).

Twee jaar geleden begon mijn eetlust te verminderen, tot ik er, nu 5 maanden geleden, een geneesheer bij haalde, die zei, dat ik „typhus abdominalis” had; ik had echter nooit koorts. Ik kreeg medicijn en was na 3 maanden vrij goed, ofschoon de diarrhée was gebleven. Een tweede dokter verklaarde toen, dat ik „dikke en dunne darm ontsteking had en een derde, dat het chronische malaria was, maar nu ook zelfs injecties niet hebben geholpen, ben ik de kluts kwijt. Mag ik van U nu eens op eigen houtje ABDOMIN probeeren ?

(Brief, ontvangen na 14 dagen) U hebt wonderobat; ik ben beter dan ik ooit geweest ben. Met eten ben ik nog erg voorzichtig, maar ik houd geen bepaald dieet meer.

(2e brief) U legt eer in met Uw patient. Dokter verklaarde mij absoluut genezen en ik heb rond-uit gezegd, dat ik dit aan Uw ABDOMIN te danken had.

Voor het innemen leek ik wel een particuliere mestsproeiwagen ; dank zij Uw ABDOMIN zou een boer niets meer aan me hebben. Ik ben weer patent.

Mag ik U het 2de blikje ABDOMIN terugsturen ? Ik was met de helft van het eerste reeds geheel genezen.

Het gaat met mijnheer uitstekend, hij eet zelfs ongestraft mangistan en gedondong. Hij is na dat sukkelen die 2 jaar zoo bang geworden, dat hij voorloopig met de ABDOMIN door gaat. Elken avond een kopje kan toch geen kwaad ?

Hartelijk dank voor Uw ABDOMIN, die mij in zeer korten tijd van een hardnekkigen bloed- en slijmafgang heeft genezen. Met mijn kleine inkomen was ik zoo blij, dat ik ze van U voor zoo weinig heb gekregen.

Op aanraden van Dr. van S. verzoek ik U beleeft Uw geneesmiddel voor dysenterie, ABDOMIN, waarvoor ingesloten recept, aan mij te doen toekomen.

De medicijn is goed overgekomen; na 5 dagen gevoelde de patient zich al veel beter (w.g. R. E. C. Shanghai.)

Verzoeker direct 6 blikken ABDOMIN (w.g. Dr. T.).

Saja poenja anak, jang sakit medjen, sekarang soeda baik dan seger lagi minoem njonja poenja ABDOMIN.

LAXA. voor Bloedzuivering, Hardlijvigheid, Vermagering.

Elkeen weet, dat de ergste vijand voor een overigens gezond lichaam is: hardlijvigheid of te trage stoelgang. De afvalstoffen van het voedsel van den vorigen dag **MOETEN** den volgenden dag **IN HUN GEHEEL** het lichaam verlaten.

Door hardlijvigheid krijgt men een soort zelfvergiftiging, waaronder men verstaat een vergiftiging, die door onzuivere bestanddeelen van ons eigen lichaam wordt teweeggebracht. Door het te lang aanwezig zijn van voedselresten in de ingewanden, worden bedorven deelen uit die stof weer in het bloed opgenomen, en zetten deze zich ergens vast. Op die plaats wordt de grondslag gelegd voor de een of andere kwaal.

Slechte stoelgang kan oorzaak zijn van : slechte spijsvertering, gebrek aan eetlust, hoofdpijn, koorts, blinde darmontsteking, aambeien, uitslag. Volgens een Engelsche brochure van Dr. de Wolff is goede stoelgang zelfs één van de voornaamste voorschriften om kanker te voorkomen: „Regulair purgation is absolutely necessary” (Geregelde stoelgang is absoluut noodzakelijk, schreef hij).

Met zuiver bloed heeft men haast geen kans op kwalen. Men behoudt een gezonde kleur en een ongerimpelde huid.

Indien geregelde stoelgang niet van zelf gaat, dient men er iets voor in te nemen en ik beveel daarvoor mijn LAXA ten eerste aan. Een plantaardig middel acht ik te verkiezen boven een chemisch praeparaat en mijn LAXA vind ik daarom zoo goed, wijl ze veel vitaminen bevat en het lichaam dus op krachten houdt.

LAXA kan in elke hoeveelheid en door iedereen, ook in combinatie met alle andere medicijnen, mits deze niet laxeerend werken, worden ingenomen. De te gebruiken hoeveelheid moet een ieder naar zijn eigen gestel regelen.

Vrouwen, die een baby verwachten en hardlijvig zijn, voorkomen bij haar bevalling een massa ongemakken, indien zij gedurende haar zwangerschap LAXA drinken. Indien een baby onvoldoende ontlasting heeft, kan de zoogende moeder, door LAXA in te nemen, het kindje goede luiers bezorgen; stuipen worden op deze manier voorkomen.

LAXA voorkomt aambeien, omdat harde stof en persen uitgesloten is.

Verder verwijs ik voor het gebruik van LAXA naar de voorschriften in het blikje.

Attesten.

Ik heb U vroeger eens gevraagd, of U iets voor maaien had en U schreef me van niet. Omdat ik te dik was, zoo'n akelige smaak in den mond had en zoo opgeblazen en tevens hardlijvig was, heeft U mij toen LAXA gezonden. En nu het gekke van het geval is, dat ik met die LAXA een massa maaien en wurmen kwijt ben geraakt; die beesten kregen het zeker te benauwd. De rest is ook in orde gekomen. Leve Uw LAXA.

Toen ik in 1924 Uw piano kwam stemmen, wat was U toen dik. En nu hoor ik, hier, dat U veel magerder bent geworden. Toe Mevrouw, zendt U mij hetgeen U zelf ingenomen heeft.

2de brief. Ik kan nu weer langs mijn buikje naar de pedalen kijken; het is mooi goed, die LAXA van U.

Mijn man houdt niet van dikke vrouwen en ik ben nu, o zoo dankbaar, dat Uw LAXA me langzamerhand mijn goede figuur weer teruggeeft.

Ik geef mijn kind van 6 jaar nu eveneens LAXA en de koorts is weggebleven.

Your LAXA tea is excellent. Please, send me two tins again.

Mijn eetlust en spijsvertering zijn weer patent nu ik dagelijks LAXA drink.

Ik heb een proefje van Uw LAXA van een kennis gehad; prachtgoed. Wilt U mij 3 blikken zenden ?

However from this distance I want to thank you from the bottom of my heart. I feel so different and well and the use of your wonderful LAXA is the secret of my physical and mental improvement.

Nagelaten versje van den Oudeu Bart; v. Meurs

U vroeg me net naar mijn gezondheid, nu ik
daaglijks Uw LAXA drink.

Geen morgen, of ik roep vol vreugde: „er is
maar een Nurse Krajenbrink”

Ruim vijftig jaar draagt U met eere; ik ben
de zeventig nabij,

Wij beiden drinken daaglijks LAXA; hoe voelt
U zich, hoe vindt U mij ?

Ik zeg: oud worden te voorkomen, zich steeds
te voelen jong en flink.

Daarvoor heeft men slechts LAXA nodig,
van U, Mevrouw A. Krajenbrink.

Mevrouw, wilt U me nog 2 blikken LAXA zenden; het resultaat is schitterend bij mij, ik ben al 6 kilo afgevallen.

Uw LAXA bewijst me uitstekende diensten; ik ben al heel wat afgevallen en verzwak absoluut niet bij dit langdurig gebruik.

Wilt U me nog 2 blik LAXA zenden ? Ik vind het een prachtmiddel.

Nadat ik bij de RENNA ook LAXA gebruik, is de pijn in de rug geheel verdwenen. U heeft wel gelijk, dat een niersteen patient zachte ontlasting moet hebben.

Mag ik van U 10 blikken LAXA gezonden hebben ? Ik vertrek met de Marnix naar Holland. Is LAXA ook in Holland te krijgen ?

Al ruim 2 jaar drink ik Uw LAXA en ik voel me patent.

Op aanraden van onzen fabrieksdokter heb ik U dezen brief geschreven, met verzoek mij 2 blik LAXA te zenden.

Ik heb al bijzonder veel baat bij Uw LAXA gevonden. Ik ben nu een geheel ander mensch en heb weer in alles lust en plezier. Wilt U mij nog een bus zenden?

Op de plek, waar vroeger mijn blinde darm zat, had ik nog voortdurend pijn. Gek, dat die pijn verdwenen is, nadat ik Uw LAXA drink. Waar zou dit aan liggen ?

U heeft met Uw LAXA een gezond mensch van me gemaakt. Wat werkt constipatie toch op iemands gestel !

STOMALIN.

voor

Maagaandoeningen.

De uitwerking van mijn STOMALIN is, dat zij de werking der maagsappen herstelt en de pijn wegneemt. Een maag kan door verschillende oorzaken van streek zijn en pijn doen.

De maag is een zak met 2 openingen; door de opening, die aan den slokdarm zit (maagmond) komt het voedsel er in; door de tweede (portier) gaat het er weer uit en komt in de darmen, waarvan het gedeelte, dat aan de maag vast zit, de twaalfvingerige darm wordt genoemd. In de maag wordt het eten met maagsappen vermengd en vormt dan de spijsbrij. Indien dus de maag niet normaal werkt en het maagsap niet goed is, dienen maatregelen getroffen te worden.

Zure oprispingen, braken van slijm en vocht, van gal, opgeblazen maag, en krampen wijzen op afwijkingen.

Pijn in de maag kan een gevolg zijn van te weinig voeding, van een overladen maag, van een maagzweer. Een maagzweer is door een leek moeilijk vast te stellen; wel kan ik eenige aanwijzingen geven. Men heeft direct na het eten pijn, bij het braken komt bloed mee, in den stoelgang wordt eveneens bloed gevonden, ofschoon geen sprake is van dysenterie of aambeien. Dit bloed is donkerbruin (het bloed uit longen en luchtpijp is lichtrood en schuimt). Veronderstelt men, lijdend te zijn aan een maagzweer, dan is het aan te raden direct een geneesheer te roepen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan bij bloeding

stil gaan liggen, agar-agar eten en melk en zacht voedsel gebruiken. Is het bloeden opgehouden, dan kan men met STOMALIN beginnen.

Met STOMALIN heb ik tal van maagongemakken in orde kunnen krijgen. Veelal is het gebruik van veel ijs en TE warm eten oorzaak van een zieke maag. Iedereen heeft wel eens een grooten hap ijs of gloeiend eten in den mond gehad en dien maar doorgeslikt, omdat hij het in den mond niet kon houden, er daarbij niet aan denkende, dat hij van zijn maag iets vergde, waar de mond niet tegen kon. Omdat de maag in zoo'n geval niet DIRECT pijn gaat doen, denkt men er verder niet over na. Menig maagongemak zou voorkomen zijn, als men er de kinderen reeds op wees, hoe verkeerd het is, eten TE WARM te nuttigen.

Ook TE VEEL eten is geheel verkeerd. Ik heb eens een geval meegemaakt van een vrouw, die doorlopend honger had tengevolge van een kolossale uitzakking van de maag. Tenslotte had ze de maag zoo overladen, dat de maagwand doorscheurde en het voedsel in de buikholte kwam. Onnoodig te zeggen, dat zij aan buikvliesontsteking overleden is.

Over het algemeen eet de mensch te veel. Men moet zooveel eten, dat er altijd nog plaats voor meer is. Ook moet men het goed kauwen en zorgen voor een goed gebit.

Voor de behandeling van een zieke maag met mijn STOMALIN verwijs ik naar de gebruiksaanwijzing in het blikje.

Attesten.

Ik hoop, dat U me niet vergeten bent. Ik ben de maaglijder, die op het station Goebeng

verging van de pijn en wien U toen aanried, Uw STOMALIN te gebruiken. Mevrouw, het gaat uitstekend met mij; ik heb geen pijn meer en kan weer alle voedsel verdragen. Veel dank ben ik U verschuldigd.

Gaarne nog een blikje STOMALIN, ik eet weer flink en heb geen pijn meer.

De halve gift van een groot mensch bleek voor mijn zoontje voldoende. Het eten verteert weer normaal en overgeven doet hij niet meer.

Volgens onderzoek had ik een maagzweer, maar maagzweer of niet, ik ben met Uw STOMALIN weer in orde en voel me gezond. Laat de maagzweer nu maar zitten.

De STOMALIN hebben de pijnen wegge maakt en gisteren ken ik weer lontong eten en vroeger ik voelt met boeboer als een steen er in. Als pedis durf ik nog pas beetje eten misschien als ik al 2 blikken ik verdraag ook sambel oelek. Mag ik obat eind van de maand betalen? Ik zal niet jokken; als met mediezijn dah iloh.

Mrs. Krajenbrink I thank you from the bottom of my heart. My wife is recovered. Your STOMALIN is excellent.

STOMALIN en LAXA gelijktijdig ingenomen, hebben me heelemaal opgeknapt. Wat is het toch eenvoudig beter te worden als je er de goede medicijn voor hebt.

Die STOMALIN van U is gemeen bitter. Ze helpt anders uitstekend; mag ik er wat suiker in doen?

ASTMATA.

voor

Asthma, Bronchitis, Kinkhoest.

Asthma is een kramp, veroorzaakt door het samentrekken der fijnste deeltjes van de luchtpijpvertakkingen. Het slijmvlies van deze gangen is gezwollen, waardoor vernauwing ontstaat, tengevolge waarvan de patient geen voldoende lucht kan inademen en het dus benauwd krijgt. Hij gevoelt zich pas verlicht als het harde, dikke slijm uitgehooft is.

Asthma kan aangeboren zijn, doch kan ook op lateren leeftijd optreden. Kleine kinderen worden dikwijls, meestal, nadat huilen is voorafgegaan, door ademnood aangetast; de kleintjes worden blauw, doch het ademen gaat weer voort, als men ze even hoog opgetild heeft. Geneeskunde is hier niet voor, doch een geregelde levenswijze is streng noodzakelijk. Melk is voor deze kinderen verboden.

Asthma kan men ook krijgen door opzwellings van den ondersten neusgang of een poliep. In dit geval dient men een neusarts te raadplegen.

Voor asthma tengevolge van zwaar koudvatten of vernauwing door slijm, geef ik mijn ASTMATA. Hierdoor komt het slijm los en verdwijnt de benauwdheid.

Asthma geneest langzaam. De patienten mogen, zoolang ze een aanval hebben, niet met koud water baden, géén ijs gebruiken, moeten hoog gekleed gaan en doen beter, niet in den avondlucht uit te gaan. Roken moet tot een minimum beperkt worden. Deze voorschriften dienen ook voor bronchitis.

Is men genezen, dan moet men zich niet ineens, doch langzamerhand weer harden.

Bij asthma ziet men er niet ziek uit, de eetlust is gewoon en men heeft geen koorts.

Bij bronchitis² is het voorkomen van den patient beslist ziek.¹ Brochitis ontstaat door infectie, door inademen van stof, en kou vatten. Men kan bronchitis krijgen na typhus, mazelen, kinkhoest, influenza, pokken en diphteritis. De voornaamste verschijnselen zijn hoesten en opgeven van slijm, zich benauwd voelen en bij hevig hoesten pijn op de borst. De temperatuur is meestal verhoogd. Men moet bij bronchitis ten zeerste oppassen voor kouvatten, omdat de ziekte over kan slaan naar de longen, met longontsteking als gevolg.

Zoodra men begint te hoesten, begin dan mijn **ASTMATA** te drinken; men kan hiermede erger voorkomen. In elk blikje is een gebruiksaanwijzing aanwezig.

Attesten.

Mijn zoontje is genezen; hij gaat weer geregeld naar school,

Mijn eerste blik heeft uitstekend geholpen; mag ik nog een blik hebben, want ik begrijp, dat ik het nog een tijdje moet door blijven gebruiken.

Iste brief. Ik heb hier een lijder aan asthma, bij wien alle medicijnen tot nu toe gefaald hebben. Ik heb veel hoop op Uw **ASTMATA**, wilt U mij 2 blikken zenden?

2de brief. De zieke is véél beter.

3de brief Mijn vriend is beter. Dank voor alles.

U verdient een gouden stoel in den hemel door mij met Uwe ASTMATA genezen te hebben. Die benauwdheden waren op het laatst niet meer te harden.

Na het gebruik van Uw ASTMATA heb ik geen aanvallen meer gehad. Ik slaap nu zonder hoestbuien den geheelen nacht door. Stuur mij gauw een tweede blikje.

Mijn kind heeft vroeger de benauwdziekte in de keel, maar nu is beter, maar hij kan moeilijk naar achter. Kan die ziekte van boven naar beneden overgaan? Moet ik dan met de ASTMATA nu lafement geven?

Saja poenja sakit mengi soeda baik. Saja soeda pake 3 blik ASTMATA, harep njonja kirim lagi satoe boeat sedija sadja.

My health is in good condition again after drinking your ASTMATA.

Kan ik mijn zoontje van 10 jaar ook ASTMATA geven? Hij schijnt mijn kwaal overgeërfd te hebben en ik ben er zoo schitterend mee genezen? Wilt U mij dan een blik zenden en mij opgeven, hoeveel hij er van moet innemen?

Ik vertrek overmorgen naar Sydney. Wilt U aan mijn adres s.s. Malatian nog 4 blikjes ASTMATA zenden. De eerste 2 hebben me uitstekend geholpen, doch ik ga er nog een tijdje mee door en in Australie heeft U zeker nog geen agentschap? Wil ik er eens moeite voor doen?

Wilt U naar mijn moeder in Utrecht aan het onderstaande adres 6 blikken ASTMATA zenden ? Zij stikt soms haast van benauwdheid en mij heeft Uw ASTMATA schitterend van mijn kwaal afgeholpen.

Waarom schreeuwt U het niet van alle kerktorens, dat U zoo'n prachtig middel heeft voor astma ? Als ik eerder van Uw ASTMATA gehoord had, had ik lang zooveel misère niet behoeven mee te maken.

VENERA.

voor

Geslachtsziekten.

Mannelijke en vrouwelijke geslachtsorganen kunnen aan verschillende besmetting onderhevig zijn. Onder geslachtsorganen rekent men bij mannen het urinebuiskanaal, den balzak en voorstandsklier; bij vrouwen de scheede, baarmoeder en eierstokken.

De gevolgen van venerische besmetting zijn een druiper (gonorrhoe) of syphilis; de eerste is de minst erge en is, vooral bij directe behandeling, in korten tijd te genezen door het drinken van mijn VENERA.

Ongeveer 3—6 dagen na de besmetting bemerkt men, dat de uitmonding van de urinebuis rood en branderig wordt en heeft men jeuk en pijn bij het urineeren. Men raakt een dik, wit, slijmerig vocht kwijt, waar geen lucht aan is. Wacht men te lang met het innemen van VENERA, dan verergert de kwaal. De afscheiding wordt eenigszins groen en etterachtig, de pijn wordt heviger, en de genezing duurt langer. Bij zoo'n verouderden gonorrhoe is, en voor den man, en voor de vrouw, irrigeeeren noodzakelijk, doch niet op dezelfde wijze. Voor deze irrigaties maakt men een oplossing van 20 gram permanganaat calicus (in elke apotheek te krijgen) op 200 gram gewoon koud water; 5 gram hiervan (een kleine theelepel), weder verdund op 1000 gram water, geeft een verhouding, die men voor de irrigatie noodig heeft. Hiervan spuit de man 3 maal daags 15 gram in; de vrouw gebruikt in een irrigator de geheele hoeveelheid van 1000 gram tegelijk.

De zieke mag géén sterk (pedis) voedsel gebruiken en geen alcohol drinken. Voor besmetting van medemenschen dient gewaakt te worden.

SYPHILIS is meestal niet enkel met **VENERA** en inspuiten of irrigeren te genezen, in hoofdzaak omdat men, of de besmetting te laat bemerkt, of het directe gevaar er van niet inziet en daardoor te laat met behandeling begint. Men behoeft syphilis niet altijd door samenleving te krijgen; in aanraking komen met besmette voorwerpen, elkaar kussen, uit elkaars glas drinken, het gebruik maken van besmette closets of bedden, kan al voldoende zijn om de ziekte op te doen.

De verschijnselen zijn als volgt: eerst vormt zich van 3—20 dagen na de besmetting op de huid een blaasje, dat langzamerhand een klein, hard gezwel wordt met een omgebogen ontstoken rand met dikke omgeving. Zoodra men dit vindt, begin dan **VENERA** te drinken. Het wondje moet verbonden worden met wat calomelzalf, in elke apotheek te verkrijgen. Is het wondje genezen, dan moet men nog een maand **VENERA** als nakuur gebruiken.

In het algemeen moeten syphilislijders, evenals bij gonorrhoe, géén sterk eten en alcohol gebruiken, géén vermociende tochten maken of fiets rijden, uiterst zindelijk en voorzichtig zijn en géén andere besmetten.

Zij, die op lateren leeftijd last krijgen van een zwelling van den voorstandsklier, waardoor vaak urineeren en stoelgang belemmerd worden, moeten eveneens **VENERA** innemen. Het kan zijn dat de zwelling reeds van dien aard is, dat operatief ingrijpen noodzakelijk is. Ook dan drinkt men toch **VENERA**, zoo noodig tegelijk met **LAXA**.

Het komt wel eens voor, dat men, na genezen te zijn van gonorrhoe, toch weer wat last van slijmafscheiding krijgt; dit is dan een gevolg van latere nawerking van het slijmvlies en is absoluut onschuldig, en dus ook niet besmettelijk. Hiervoor drinkt men mijn VENERA en men is na korten tijd weer geheel in orde.

Aanwijzingen voor het klaarmaken van de medicijn vindt men in het blikje.

Attesten.

Mag ik iets voor aambeien van U hebben ? Van die andere kwaal ben ik met Uw VENERA geheel genezen.

Ik ben absoluut gezond gebleven na Uw VENERA kuur van 3 jaar geleden.

Ik ben met VENERA geheel in orde gekomen, door den fabrieksdokter geconstateerd; ofsehoon ik hem niet verteld heb, dat ik Uw medicijn gebruik heb. Ik durf niet voor den baas.

As a testimony of the wonderful properties of your remedies might state a few instances of marvellous cure. The patients who were suffering from venereal diseases are all cured by your medicine VENERA.

w. g. Dr. S.

Ik zie geen etter en bloed meer; ook de pijn is veel minder. Mag ik nog 2 blikjes VENERA toegezonden hebben ?

Beleefd verzoek om nog een blik VENERA; het eerste blik voldeed zeer goed.

Ik merk, dat men met meisjes niet altijd ongestraft kan omgaan. Mag ik van U dezelfde medicijn (VENERA) hebben, die U den heer K. gestuurd heeft ? Ineens maar 4 blikken.

U heeft mij als oudje van 65 jaar maar weer goed opgeknapt met Uw VENERA en LAXA; van de prostata heb ik geen last meer.

Hoe mijn dochttertje van 8 jaar aan die ziekte gekomen is, zal me altijd een raadsel blijven. Gelukkig heeft de dokter haar nu geheel genezen verklaard. Had ik haar maar eerder VENERA gegeven, dan had ze geen jaar behoeven te sukelen.

Gelukkig dat U me geruststelde met de mededeeling, dat die afscheiding na 7 jaar ongevaarlijk was; na één blik VENERA was ik trouwens al weer in orde.

Ik heb nu, een jaar na mijn trouwen, een flink gezond kind, dank zij Uw VENERA kuur voor mijn huwelijk.

De pijn aan de ballen is geheel over, ook de gezwollen klieren hebben zich teruggetrokken. Mag ik nog 2 blikken VENERA toegezonden hebben ?

Iste brief: Mevrouw help mij toch. Ik ben stout geweest en bemerk nu, dat ik ziek ben en ik moet over 2 maanden trouwen.

2de brief. Ben voor den dokter geweest en geheel genezen verklaard. Hoera.

Ik heb de vrouw, die mij het koopje bezorgd heeft, uw VENERA laten eten, inplaats van laten drinken, dan geniet ze langer van het bittere; pestmensch! Ik ben gelukkig weer genezen.

Ik had een vreeselijke pijnlijke behandeling gehad met die gezwollen prostata (voorstandsklier) en waagde me niet aan een herhaling. Uw VENERA heeft me al veel goed gedaan; urineeren gaat weer gewoon en pijn heb ik niet meer. Wilt U me nog 2 blikken zenden?

Als alle miliciens wisten hoe gauw Uw VENERA geneest, dan zou er vrij wat meer geboemeld worden, met minder zieken in het hospitaal. Heeft U te Bandoeng ook een agentschap?

VENA.

Ontsteking eierstokken, Ontsteking baarmoeder-slijmvlies, Witte vloed, Blaasontsteking, Nierbekkenontsteking, Spruw, Puijes in het gezicht, Steenpuisten.

Vlak onder de opperhuid ligt het slijmvlies, dat eveneens alle holte en kanalen in ons lichaam van binnen bekleedt. Uitwendig kan men het zien in de neus, mond en geslachtsdeelen; inwendig vindt men het in luchtpijp, longen, maag, ingewanden, eierstokken, baarmoeder en blaas.

Een ontsteking van dit slijmvlies onder de opperhuid veroorzaakt puisten; een ontsteking van het inwendige slijmvlies heeft als gevolg ontsteking van het orgaan, waarmee dat slijmvlies bedekt is. De slijmklieren in dit vlies scheiden een vocht af, noodig om de slijmhuid vochtig en glad te houden, bijv. speeksel. In gezonden toestand is deze afscheiding van het slijmvlies waterachtig wit, zonder eenige reuk; in ziekelijken staat wordt het eerst dik en daarna geel of groenachtig van kleur, terwijl er dan tevens een onaangename reuk aan is. Een ontsteking van het slijmvlies kan met hooge koorts en gepaard gaan en ernstige gevolgen hebben. Het is daarom zaak, deze in het begin te stuiten teneinde erger te voorkomen. Bij eene **ONTSTEKING DER EIERSTOKKEN** heeft men links, of rechts, of aan beide kanten van den onderbuik pijn, vooral als men op die plaatsen drukt. De vrouw raakt dik slijm kwijt, heeft meestal temperatuursverhooging, gevoelt zich loom, is gauw vermoeid, heeft weinig eetlust. Bij eene ontsteking van **HET BAARMOEDERSLIJMVLIES** heeft zij dezelfde verschijnselen alleen, dat de pijn dan

in het midden der onderbuik zit. Zijn dus eierstokken en baarmoeder beide ontstoken, dan doet de geheele onderbuik bij betasten pijn, indien de ziekte reeds vorderingen gemaakt heeft; niet in het begin. Doorgaans gaan beide kwalen gepaard, omdat het eene orgaan zoo gemakkelijk het andere besmet. Veroorzaakt de kwaal gewone geele vlekken in de kleeren, dan is het eene gewone ontsteking; zijn de vlekken geel met donker geele randen, dan is de ontsteking reeds meer gevorderd; zijn de vlekken groenachtig, dan is besmetting van buiten ontstaan (gonorrhoe). Kort voor de menstruatie is de uitvloeijing doorgaans erger; na deze periode minder. Bij infectie van buiten dient men zeer voorzichtig te zijn geen anderen en zich zelf te besmetten; vooral nooit met vingers of handen aan de oogen komen, daar eene besmetting hiervan blindheid tengevolge kan hebben. Voor eierstok- en baarmoederslijmvlies ontsteking drinkt men mijn VENA, en geef ik er eene irrigatie bij, die 2 keer per dag aangewend moet worden. Verdere aanwijzingen zijn in elk blikje.

WITTE VLOED is eene onschuldige afscheiding bij meisjes en vrouwen, die zware arbeid moeten verrichten of lang moeten staan. De kwaal zwakt de zieke erg af, en men kan de patienten, hieraan lijdende, bijna altijd herkennen aan de roode rand aan den bovenkant der oogleden. Met VENA komt men gemakkelijk van deze kwaal af. Aangezien in deze afscheiding veel eiwit zit, verzwakken de patienten spoedig; eiwit verliezen is kracht verliezen. Zij moeten daarom veel eiwithoudende spijzen gebruiken. Alle producten van sojaboonen kedele) gemaakt, komen hiervoor het eerst in aanmerking; verder de indische katjang idjoe.

BLAASONTSTEKING herkent men aan troebele urine, het herhaaldelijk urineeren van kleine hoeveelheden, soms met moeite en pijn gepaard; somtijds verhoogde temperatuur (zonder koude rillingen). Bij het drukken op den onderbuik, vlak boven het schaambeene, voelt men wel eens pijn.

Blaasontsteking kan men krijgen door kou-vatten, door een aanwezige blaassteen, door het te lang ophouden van urine en door besmetting van buiten.

Voor blaasontsteking drinkt men mijn **VENA**, doch irrigereen is niet noodig. Voor besmetting van buitenaf heeft men mijn **VENERA** noodig. Een steen moet operatief verwijderd worden, ook **RENNA** helpt hiervoor niet. Aan te raden valt, den onderbuik warm te houden, niet met koud water te baden, niet op bloote voeten te loopen en veel te drinken, ter doorspoeling van de blaas.

Bij **NIERBEKKENONTSTEKING** vindt men in de troebele urine vaak etter en bloed. De zieke heeft pijn in de rugstreek, welke pijn zich echter niet, zooals bij niersteen, voortzet tot in de zijde. De verhoogde temperatuur begint met koude rillingen. De ziekte komt meer voor bij kinderen dan bij volwassen personen. De besmetting vindt bijna altijd plaats langs de bloedbanen; de bacterien vindt men in de urine terug. Urineeren is niet pijnlijk. De zieke ziet bleek, en heeft geen eetlust. Hij moet zooveel mogelijk rust houden. Voor deze ontsteking moet men om den anderen dag **VENA** en **RENNA** drinken. Is de pijn geheel verdwenen en de urine helder, dan gebruikt men als nakuur nog een blik **AGENTIA** om weer geheel op krachten te komen.

SPRUW is een speciaal Indische ziekte, die enkel met Indische medicijnen te genezen is; omdat de Europeesche medicijnleer hier nog geen middel tegen kent.

Ik heb deze ziekte leeren kennen met verschillende verschijnselen. Bij zuigelingen met puistjes en open plekjes in den mond. Sommigen gebruiken hiervoor de Minjak kawak, doch ik ken hiervan de uitwerking niet. Ik heb altijd aangeraden, het mondje na iedere voeding uit te wasschen met een oplossing van 40 milligram Permanganaat kalicus op 200 gram water en 's avonds, voor het slapen gaan, het mondje in te smeren met een mengsel van 10 gram borax en 20 gram glycerine, in elke apotheek te verkrijgen.

Spruw bij volwassenen heb ik in twee soorten aangetroffen: enkel met puistjes in den mond en spleten in de tong, of deze verschijnselen gepaard met diarrhée, op cementwater gelijkend.

Voor de eerste soort spruw geef ik VENA en een mond spoeling; deze patienten zijn na korten tijd genezen. De genezing van de tweede soort duurt langer. Deze patienten moeten om den anderen dag VENA en ABDOMIN innemen en wel als volgt: om 6 uur 's morgens $\frac{1}{4}$ glas ABDOMIN; om 9 uur $\frac{1}{2}$ glas VENA, om 12 uur $\frac{1}{4}$ glas ABDOMIN, om 3 uur 's middags $\frac{1}{4}$ glas ABDOMIN, om 6 uur $\frac{1}{2}$ glas VENA en 's avonds om 9 uur $\frac{1}{4}$ glas ABDOMIN.

Is de ontlasting weder normaal, dan moeten ze VENA blijven drinken tot ze zich geheel gezond gevoelen. Zoolang ABDOMIN gedronken moet worden, houde men zich aan het dieet, van deze medicijn; heeft men nog slechts VENA noodig, dan begint men langzamerhand weer

gewoon voedsel te eten. Zoodra de puistjes in den mond verdwenen zijn en de tong weer normaal is, kan men met de mondspoeling ophouden.

Waardoor spruw ontstaat weet men nog niet; de een beweert door een schimmel, de ander door een bacterie.

Een spruwlijder is lusteloos, heeft geen eetlust, slaapt slecht, heeft bloedarmoede met een bleeke kleur en vermagert snel. Bij spruw nemen die plaatsen van de darmen, waar het slijmvlies is aangetast, géén voeding meer uit het voedsel op. In de slijmhuid zitten kleine napjes, die het voedende deel uit het eten opnemen; zijn deze dus verdwenen, dan heeft het lichaam geen toevoer genoeg en gaat dientengevolge in kracht en gewicht achteruit. Indien men heel dunne ontlasting in een dunne doek uitwascht en men keert daarna de doek om in zuiver water, zal men vaak kleine, witte draadjes zien; draadjes van het slijmvlies van de darmen.

PUISTJES IN HET GEZICHT behandelt men als volgt: Voor zuivering van het slijmvlies drinkt men **VENA**. Het gelaat zelf behandelt men met mijn **WASCHWATER** en **POEDER**, volgens gebruiksaanwijzing. Na een maand tijds is van deze hinderlijke kwaal niets meer te bemerken. Lidteekens in het gezicht gaan er echter niet mee weg, dus spoedig beginnen.

Voor **STEENPUISTEN** drinkt men mijn **VENA**. Ook lever ik **ZALF**, om de reeds aanwezige puisten spoedig rijp te maken. Nieuwe komen er niet meer bij.

Indien men bij bovengenoemde kwalen tevens hardlijvig is, raad ik aan, gelijk met **VENA** mijn **LAXA** te drinken.

Over het algemeen mag iemand, die VENA noodig heeft, geen sterke (pedis) spijsen gebruiken en geen sterken drank gebruiken. Een glas gewone roode tafelwijn is altijd toegestaan.

In elk blikje is een gebruiksaanwijzing.

Attesten.

Van Dr. Hove, hoorde ik, dat U zulke goede medicijn voor Indische spruw heeft; zoudt U mij deze medicijn willen zenden?

Indien U bringer dezes, een vriend van me, van zijn steenpuisten afhelpt, zooals U mij inder tijd van mijn tientallen steenpuisten (herinnert U zich mijn wanhoop nog?) genezen heeft, dan loopt er straks weer iemand rond met dankbare herinneringen aan Mevr. Krajenbrink.

Na een jaar lang felle jeuk gehad te hebben, waartegen blijkbaar geen middel bestond en dan na 4 blikken VENA gebruikt te hebben, met afdoend resultaat genezen te zijn, dat moet den twijfelaar aan goede Indische geneesmiddelen wel tot nadenken stemmen. De doktoren noemden mijn ziekte Urticardia (netelroos).

Met genoegen kan U mededeelen, dat het kenmerk met mijn spruw goed vooruit gaat. Ik kan reeds geroosterd brood met boter en kaas eten. Omden anderen dag VENA en ABDOMIN bevat uitstekend.

2de brief: Het gaat mij heel goed, ik eet vrijwel van alles. Ook Zr. Adj. K. schreef me, dat ze Uw medicijn „fijne waar” vindt en het uitstekend helpt. Iedereen, die last van spruw heeft, zal ik ze ten zeerste aanraden.

3de brief: Ik ben geheel hersteld. Mijn harte-
lijken dank en Gods zegen.

U bedankt mij voor de bloemen ? Maar Mevr.
Krajenbrink, alle bloemen uit mijn tuin zouden
niet voldoende zijn om U mijn dank te betuigen.
U heeft bij mijn vrouw met Uw VENA een won-
der verriicht.

Ik ben niet meer verkouden. Weet U nog, dat
U mij inplaats van een zakdoek, een kinderlui-
er gaf ? Ik heb nu zelfs te veel aan een dameszak-
doekje.

Mijn puistjes in het gezicht ben ik kwijt, ik
behoeft nu bij het comediespelen niet meer bang
voor schmink te zijn.

Gisteren constateerde de dokter, dat ik 2 maan-
den zwanger was. O mevrouw, U weet niet, wat
dat voor ons is, nadat we ruim 5 jaar getrouwd
zijn. Die voortdurende witte vloed is dan toch
werkelijk een beletsel geweest. Wat ben ik Lies
toch dankbaar, dat ze mij naar U verwezen heeft
en U me met VENA zoo prachtig van die kwaal
afgeholpen heeft.

De ontsteking aan de eierstokken is met Uw
medicijn zoo goed als genezen. De dokter vindt
een operatie niet meer noodig. Wilt U me nog
2 blik VENA en een fl. irrigatie obat zenden ?

Met groote dankbaarheid kan ik U melden, dat
de nierbekkenontsteking van Zusje geheel gene-
zen is. Wat zijn er in Indië toch prachtmiddelen;
jammer dat zoo weinigen die nog kennen.

Tot op heden heb ik, na genezen te zijn met Uw VENA, heelemaal niets meer kunnen merken van de spruw; het gebruik van VENA loochenstraft de meening, dat een spruwlijder in Indië niet genezen kan!

Door het gebruik van Uw VENA ben ik als het ware een ander mensch geworden en kan ik weer flink mijn huishouden doen. Ik ben toch zoo blij, dat U me weer aan man en kinderen teruggegeven hebt.

De prachtige genezing ziende, blijkt het waar te zijn, dat eczeem niet altijd enkel uitwendig behandeld moet worden. Wilt U me nog een blik VENA zenden?

Bij mijn man heeft Uw VENA prachtnresultaten gehad. Zijn a.s. verlof naar Holland, om van spruw te genezen wordt nu een plezierverlof. Wat een heerlijk vooruitzicht.

Ik wil U even melden, dat door gelijktijdig gebruik van VENA en LAXA de beginnende blinde darmontsteking genezen is; door den fabrieksdokter geconstateerd.

Eindelijk, na een paar jaar ziek geweest te zijn, genezen. Wat een zaligheid. En dat met Uw medicijn; een genot, om weer met alles mee te kunnen doen.

Dank zij Uw middelen, zijn de vloeiingen opgehouden; wat heb ik daar al niet een middelen voor ingenomen. En dan met 2 blikjes van f 5.— genezen. Als ik het niet zelf ondervonden had, zou ik het van een ander niet geloofd hebben.

Mijn vrouw voelt zich na 2 blikken VENA al heel wat beter; geen bloedverlies meer sedert 15 dagen; ze sterkt flink aan.

1e brief. Ik ben na 1 maand in het ziekenhuis gelegen te hebben, uitgeschreven als t.b.c. lijder. Mag ik het nu met Uw VENA eens probeeren?

2de brief; (na 4 maanden): Ik ben gisteren voor de keuring geweest en goedgekeurd voor een Gouvernements betrekking en nu zijn twee dingen mogelijk: of ik heb geen t.b.c. gehad, of Uw VENA heeft me genezen. Mag ik het in de courant zetten? Er zouden zooveel zieken mee gebaat zijn.

In Indië heb ik veel baat gevonden bij Uw VENA; ik verzoek U beleefd, mij voor een kennis hier in Amersfoort 4 blikken te willen zenden.

Daar U bij den Heer v. H. zijn blaasontsteking zoo schitterend met VENA genezen hebt en de dokter bij mij een blaasontsteking heeft geconstateerd, verzoek ik U mij p.o. 2 blikken VENA op te zenden.

Ik ben nu 3 maanden in Holland; fuij, boemel, eet en drink alles, het laatste wel eens meer dan goed voor me is, maar van de blaas merk ik niets. Aan boord had ik al geen last meer van dat aanhoudend urineeren.

Het gaat me heel goed, dank voor Uw schrijven. Ik had U eerder moeten raadplegen; U heeft gelijk gehad, dat ik een nicotine vergiftiging had. Geen duizelingen en hartkloppingen meer en slapen doe ik als een kind. Op risico, dat U neen zult zeggen vraag ik toch: mag ik weer rooken?

1e brief. Ik heb sedert 7 jaar een hardnekkig eczeem, waar alles aan gedaan is zonder enig succes, ook geen injecties en zonnebaden hielpen. Mag ik eens iets van U daarvoor hebben? (Volgde beschrijving der kwaal).

2de brief: Na 2 blikken VENA en het door U gezonden smeersel en poeder, zijn armen, borst, liezen en dijen schoon; enkel nog wat op den wreef der voeten.

3de brief. Ik ben geheel genezen. Hartelijk dank.

ALBUMA voor Eiwit in urine; Brightsche ziekte, Waterzucht.

Aan beide kanten van den ruggegraat, op de plaats van het middel (de lenden) bevinden zich de nieren, organen, wier taak het is, het bloed te zuiveren. Het bloed gaat hier door kleine kanaaltjes, die aan den binnenkant voorzien zijn van kleine zeefjes, epitheliën genaamd. Door de werking van die zeefjes blijft het zuivere bloed in de bloedvaten achter en verlaten de nadeelige stoffen met het overvloedige water als urine het lichaam. Zuivere urine mag geen eiwit bevatten, deze moet in het bloed blijven. Eiwit verliezen is kracht verliezen. Met eiwit wordt hier vanzelfsprekend niet bedoeld het wit van een ei, doch een voedingsstof, die noodzakelijk is voor het onderhoud van het lichaam.

EIWIT IN URINE is een gevolg van te groote, of geheel verteerde epitheliën. De vernieling wordt veroorzaakt door bacteriën, die zich na roodvonk, diphteritis, angina en griep in de nieren kunnen vastzetten. Ook zwangere vrouwen kunnen eiwit in de urine hebben, doch dan is het een andere bacterie, die de epitheliën aantast. Voorts kan de aanwezigheid van een niersteen eiwit in de urine doen ontstaan; in dat geval is het schuren van den steen daarvan oorzaak.

De aanwezigheid van eiwit is niet zonder onderzoek te constateeren; troebele urine behoeft nog geen eiwit te bevatten en urine met eiwit behoeft niet troebel te zijn. Hoe onderzoek op eiwit wordt verricht, heb ik reeds in dit boekje aangegeven onder hoofdstuk: Onderzoek van Urine.

Eiwit-patienten, vooral zij, die reeds eenigen tijd ziek zijn, klagen over rugpijn, gauw vermoeid zijn, gezwollen voeten, waarin bij drukken een kuiltje achter blijft; hebben dikke wallen onder de oogen; krijgen vermindering van gezichtsvermogen; zijn vaak misselijk, hebben last van hartkloppingen, en somtijds verhoogde temperatuur.

Deze patienten heb ik met succes mijn ALBUMA gegeven, en ik kan, gezien de resultaten, deze medicijn niet genoeg aanbevelen. ALBUMA doodt de baacteriën en zoodra deze verdwenen zijn, houdt het vernielingswerk in de nier op. De natuur zorgt er wel voor, dat de ontstane openingen zich langzamerhand weer sluiten, ook de ALBUMA werkt hiertoe mede. De kwaal geneest niet altijd even vlug, daarom moet men niet te gauw den moed opgeven.

Niersteen als oorzaak van eiwit geneest men, door om den anderen dag ALBUMA en RENNA te gebruiken; men houde zich aan het voorschrift van ALBUMA tot het eiwit verdwenen is, daarna drinke men enkel RENNA ter verwijdering van den steen.

Bij geen der bovengenoemde gevallen is absolute bedrust noodig; wel is het aanbevelenswaardig, zich zoo rustig mogelijk te houden.

ZWANGERSCHAP MET EIWIT vereischt absolute bedrust en enkel melk dieet. Waar men bij andere gevallen nog wel eens met behandeling kan wachten, is hier direct ingrijpen urgent, aangezien ernstige moeilijkheden bij de bevalling het gevolg kunnen zijn. Men blijft mijn ALBUMA nog eenigen tijd, nadat het eiwit verdwenen is, door drinken.

BRIGHTSCHE ZIEKTE kan plotseling optreden en spoedig verdwijnen, hoewel ook langdurig zijn. Oorzaken kunnen zijn: zware kouvatting, plaatselijke beschadiging door val, trap of stoot, veel alcoholgebruik, uitspatting en oververmoeidheid. Het is een ontsteking, waarbij de urinevorming onderdrukt wordt. De giftige stoffen, die met de urine het lichaam moeten verlaten, blijven in het bloed en veroorzaken een vergiftiging, die bij niet, of verkeerd, behandelen, slecht afloopt. De verschijnselen zijn: hevige pijn in den nierstreek, bijna geen urineafvoer, voortdurende aandrang tot urineeren, braken, waterachtige zwelling van gezicht, handen, ballen, schaamlippen, hooge koorts, huiveringen, zware hoofdpijn en ontsteking van het oognetvlies. Niettegenstaande hooge koorts, ziet de zieke bleek; hij vermagert snel, ofschoon het gezwollen gelaat de omgeving op een dwaalspoor kan leiden. De geloosde urine is licht van kleur en bevat meestal geen eiwit. Ik heb deze ziekte met **ALBUMA** kunnen genezen; noodig is dan echter, dat men direct met innemen begint, *zoodra de ziekte zich openbaart*. Ook hier schijnt de medicijn de vergiftiging te kunnen vernietigen.

Men moet de zieke licht voedsel en melk, tevens zooveel mogelijk citroensap geven en zorgen voor voldoende ontlasting, die men zoonoodig krijgt, door mijn **LAXA** te gebruiken.

WATERZUCHT noemt men een zwelling, die het gevolg is van een ophooping van eiwit houdende vloeistof tusschen de weefsels. Hierdoor verslappen de weefsels. Zoo zal bijv. iemand met waterzuchtige beenen en voeten haast niet kunnen lopen en een zeer zwaar gevoel in de beenen hebben.

Waterzucht is geen ziekte op zichzelf, doch een gevolg van verkeerde bloedcirculatie, hoofdzakelijk in de nieren.

De zieke krijgt een opvallend bleeke kleur bij de minste lichamelijke inspanning; vermagert, heeft voortdurend slaap, doch een slechte nachtrust; geen eetlust, urineert weinig, doch heeft geen eiwit in de urine.

Een van de oorzaken is te weinig drinken, waardoor de nieren niet voldoende worden schoongespoeld, en de huid niet transpireert.

Ofschoon geen eiwit in de urine wordt aangetroffen, geef ik voor deze kwaal toch mijn ALBUMA. Verder raad ik den zieke aan, om de 2 uur een glas water te drinken, gezwollen beenen en voeten, naar boven wrijvend, te masseeren, lichte kost te eten en zonnebaden te gebruiken, waardoor de huid goed gaat transpireeren.

Verdere aanwijzingen in het blikje aanwezig.

Attesten.

Uw ALBUMA voldoet zeer goed, mijn man is al heel wat vooruit gegaan. Wilt U me nog 2 blikken zenden?

Volgens dokters onderzoek ben ik beter, maar daar de ALBUMA mij tevens zoo aansterkt, wil ik er nog een tijdje mee doorgaan. Ik kan me vaak niet begrijpen, dat ik dezelfde persoon van 2 maanden geleden ben.

Uw ALBUMA heb ik nu een maand gebruikt en ik heb geen eiwit meer. Ze heeft prachtig gewerkt.

Het middel heeft prachtig gewerkt; in een maand was het eiwitgehalte volgens den dokter van 4 tot $\frac{1}{2}$ per duizend gedaald. Slaap is weer

normaal; denken en praten is ook haast weer in orde. Mijnheer laat U hartelijk bedanken en nog een blik vragen.

Tot mijn genoegen kan ik U melden, dat mijn man weer in orde is en de dokter bij onderzoek gisteren en hedenmorgen geen spoor van eiwit meer vond. Leve de ALBUMA van Mevrouw Krajenbrink.

Als alle medicijnen zoo goed helpen als ALBUMA en U maakt van Uw zaak een N. V., denk dan aan mij voor een paar aandeeltjes.

Aangezien U schreef, dat de Koedoe Apotheek in den Haag enkel LAXA en DIABETA van U heeft, verzoek ik U beleefd mij 4 blikken ALBUMA te willen zenden. Ik heb geen eiwit meer, voel me patent en ga nu feitelijk niet meer voor ziekte naar Holland.

Wat ben ik ziek geweest. Van opstaan was geen sprake en nu kuier ik weer rond of ik nooit iets gehad heb. Die ALBUMA is wondergoed.

Ik begrijp niet, waar al die urine vandaan komt; dat is zeker, dat de zwelling hoe langer hoe minder wordt. De beenen zijn lang zoo zwaar niet meer. En ik heb nu pas 2 blikken op. Wilt U me weer 2 blikken zenden?

1. Brief 3/6/24. Mijn dochttertje heeft volgens den dokter nu 6 maanden eiwit in haar urine; oorzaak diphteritis gehad. Geen enkele medicijn heeft geholpen en mag ik met dokters toestemming Uw ALBUMA gebruiken. Wilt U me een blik zenden?

2. Brief 4/8/24. Mijn kind heeft nu sedert een maand ALBUMA gedronken en is er vanaf den 27sten geen eiwit meer; ze is geheel koortsvrij. U begrijpt, hoe blij ik ben.

3. Brief Ik ben met ALBUMA blijven doorgaan; met mijn kleine meid is het schitterend. Ze is dik geworden en ziet er gezond uit. Mevrouw, mijn hartelijken dank; door Uw ALBUMA heb ik mijn meiske behouden.

4. Brief 7/3/29. Mijn in 1924 doodziek en ongeneeslijk verklaard, nu 10 jarig dochttertje is met Uw ALBUMA geheel en blijvend genezen van eiwit in de urine.

Jaren geleden werd ik met Uw ALBUMA blijvend genezen van eiwit in urine; thans ben ik beter van mijn suikerziekte met DIABETA en acht ik mij verplicht mijn bewondering uit te spreken over Uwe prachtige medicijnen.

RENNA voor Aderverkalking, Rheumatiek, Niergruis, Niersteen, Galsteen.

De zouten en zuren, welke ons voedsel bevatten, kunnen in alle weefsels van ons lichaam tot steenvorming leiden. Deze steenen kunnen zich vastzetten, doch ook verplaatst worden.

ADERVERKALKING is een kwaal, die zich langzamerhand ontwikkelt, vandaar, dat men er eerst op lateren leeftijd last van krijgt. Bij het afzetten van kalkzouten in de bloedvaten, wordeze vernauwd, hard en broos en verliezen alle lenigheid. De bloedvaten kunnen barsten; geschiedt dit op een ongevaarlijke plaats, dan bemerkt men er niets van; barst een vat aan de oppervlakte van het lichaam dan geeft dit een blauwe plek, die van zelf weer weg gaat. Heeft zoo'n breuk in de hersenen plaats, dan volgt meestal gedeeltelijke of algeheele verlamming; dit noemt men een beroerte.

Aderverkalking wordt veroorzaakt door voortdurende voedingsfouten, overmatig alcoholgebruik en te veel rooken. Verkalking van het trommelylies heeft doofheid ten gevolge; staar van het oog is een verkalking van de lens. Zoodra men last krijgt van stijging van bloed naar het hoofd, duizeligheid, oorsuizingen, laat dan het drinken van alcohol, het rooken, het drinken van koffie en het eten van pedis; eet zoo min mogelijk vleesch, doch zooveel mogelijk vruchten, en groenten en neem RENNA in, zoo noodig gelijk met LAXA. Aan te bevelen is $2 \times$ per maand het geheele lichaam masseeren.

RHEUMATIEK is een pijn, die veroorzaakt wordt doordat het urinezuur zich in spieren, gewrichten of zenuwen heeft vastgezet. De fijne

haarvaten verstoppen, de bloedeirculatie wordt gestremd en door een opstuwing van sappen ontstaat soms een zwelling. Indien deze op een zenuw drukt veroorzaakt ze hevige pijn. Bij koude is de pijn erger, doordat de urinezuur-kristallen niet oplossen; bij warmte, door warme doeken of wrijven opgewekt, lossen ze wel op en dit geeft ontspanning. Bij rheumatiek wrijft men de pijnlijke plekken naar alle kanten uit en drinkt mijn RENNA. Hierdoor wordt het urinezuur weer in den bloedsomloop opgenomen, en door de RENNA naar buiten gevoerd.

NIERGRUIS ontstaat uit achterblijfsels van kalk en zuren, die met de urine niet mee naar buiten worden gevoerd, omdat de aanwezige hoeveelheid water onvoldoende was, om die kristallen op te lossen. Men ziet hieruit, hoe noodig het is, flink te drinken. Wordt de nier goed doorgespoeld, dan vormen zich geen kristallen. Ook voor deze kwaal drinkt men RENNA.

NIERSTEEN is een vereeniging van niergruis kristallen. Kleine niersteentjes kunnen wel eens met de urine mee naar buiten komen, doch meestal blijven zij in de nier achter, en zijn de oorzaak van hevige pijnen. Men noemt dit niersteenkoliëk. De nieren, in het midden van den rug gelegen, liggen tegen groote spieren aan. Deze brengen de pijn der nieren over, vandaar die hevige rugpijnen. De pijn gaat gepaard met misselijkheid. Soms bevat de urine bloed, veroorzaakt door het schuren van een scherp stukje steen tegen den binnenwand van den ureter (verbindingsbuis tusschen nier en blaas). In dit geval voelt men hevige pijn in de zij en iets lager dan de ribben, voor in den buik. Het aanbrengen van warmwa-

terzakken of goed warme doeken op de pijnlijke plaatsen wil soms wel wat verlichting brengen, doch het neemt de pijn niet geheel weg.

Ik raad aan, eerst den dikken darm, die dicht bij de nieren ligt, te ledigen door een lavement, daarna een laxans in te nemen en dan direct met mijn RENNA te beginnen. Is de pijn onhoudbaar, dan raad ik aan, doktershulp in te roepen; de geneesheer zal U dan een pijnstillende injectie geven.

RENNA doet niersteen, mits deze niet TE groot is, vergruizen; de stukjes, of het gruis, worden met de urine weggevoerd. Blijf de urine controleeren!

Bij niersteenkoliëk mag men op de pijnlijke plaatsen absoluut niet wrijven, omdat hierdoor kramp in den ureter ontstaat en deze zich diens-tengevolge vaster om den steen gaat samentrekken. Is een steentje eenmaal in de blaas dan is alle pijn verdwenen; door de urinebuis verlaat het gemakkelijk het lichaam. Heeft men hierbij wat pijn, dan gaat men in goed warm water zitten het steentje komt er dan met urinceren van zelf uit.

GALSTEEN zit in de galblaas van de lever, en verhindert den afvoer van gal naar den darm. Indien deze galgang afgesloten is, is de ontlasting grijs van kleur; de opgehoopte gal komt in bloed en lymphevaten en kleurt de huid en het wit van de oogen geel. Dit verschijnsel noemt men geelzucht. Evenwel, geelzucht kan men ook krijgen zonder dat men galsteen heeft. Hierover nader onder het hoofd „HEPAR”.

Het begin van galsteen is galgruis, dat niet met de ontlasting wordt afgevoerd. Eerst wanneer men pijn krijgt of geel gaat zien, gaat men aan gal-

steen denken. De pijn voelt men aan de rechterzijde, vlak onder de rib en in de lende. Deze pijn kan zoo hevig zijn, dat enkel een morfine-injectie helpt. Warmte kan hier niet verzachten, omdat door warmte meer gal wordt afgescheiden. Is zoo'n steentje eenmaal in den darm, dan is de pijn over.

Verschijselen van darmsteenkoliek zijn gelijk aan die van niersteen; alleen zijn de pijnen eenigszins verschillend. Bij niersteen zijn pijn in lende en zijde gelijk; bij galsteen is de pijn onder de rib altijd veel erger dan in den rug.

Gebruik voor galsteen mijn RENNA; tevens LAXA om de verwijdering te bevorderen.

BLAASSTEENEN urineert men uit, indien ze klein zijn; zijn ze groot, dan moeten ze operatie verwijderd worden; RENNA helpt hiertegen niet.

Attesten.

Nadat ik een week RENNA had ingenomen, was het drukkend gevoel op de maag weg en het pijnlijke in rug en lende al véél verminderd. Dat is op zichzelf al een heele verlichting. Wilt U me nog een blik zenden?

(na 2 maanden) U weet niet, hoe heerlijk ik me nu voel. Volgens den dokter ben ik genezen en is er geen kwestie meer van galsteen.

Mits dezen mijn hartelijken dank. Na 2 blikken RENNA gevoel ik me weer patent. Ik ben een massa gruis kwijtgeraakt.

De door den Röntgenoloog, Dr. Herzberg, geconstateerde steen, die zich bevond in het linker nierbekken, is er met Uw Renna schitterend uit-

gekomen. Hierbij de teekening van den steen; het corpus delicti houd ik als unicum zelf.

Met mij gaat het weer patent. Wat geeft RENNA toch schitterende resultaten.

Taking your RENNA during 2 months, I am feeling healthy again.

I am alright. Have you an agent in London? Your RENNA is excellent and we have many sufferers from kidney-stone in England.

Mijn eerste gebed elken morgen is een dank aan God voor zijn hulp, door mij met Uw RENNA genezen te hebben.

Ondergeteekende verklaart gaarne, dat zij, nadat zij door de doktoren was opgegeven, met RENNA van Mevr. Krajenbrink totaal genezen is.

Ben vannacht een steenen tweeling kwijt geraakt, hoera! Nu kan ik me pas voorstellen wat een vrouw voelt bij kinderen krijgen.

De steentjes zijn er uit, dus gelukkig géén operatie.

Srenta saja pake obat RENNA dari Mevrouw saja djadi baik sampe sekarang.

Met mijn aderverkalking gaat het veel beter en gevoel ik me een stuk sterker dan vroeger: Oorsuizingen heb ik niet meer. Mag ik nog een blik RENNA toegezonden hebben?

Het is enorm, zooveel menschen hier in Nederland aan niersteen lijden en is het maar gelukkig,

dat we hier in de Koedoe Apotheek Uw RENNA
daarvoor kunnen krijgen. Een massa lui drinken
die met succes voor rheumatiek.

Suffering from galstone, not able to cure by
my doctor without an operation, I am using your
RENNNA, whereof I heard the most wonderful
properties of a friend of mine. He was absolutely
cured by this medicine. Please send me 4 tins,
address: . . . . Costbridge, Scotland. Enclosed a
bankdraft for 20 florins.

Ik ben van „het pootje” genezen en ook de
andere rheumatische plekken zijn met RENNA
verdwenen. Fijn spul.

I have taken your RENNA from the 24th
inst. and since then have no feeling of rheu-
matism.

HEPAR voor Pijnlijke, opgezette lever; Geelzucht.

Pijn aan de lever kan als oorzaak hebben niersteen; (reeds bij RENNA) behandeld, malaria (reeds bij PANAS besproken); een gezwollen lever kan veroorzaakt worden door verkeerde werking van de gal, of door een leverabces.

In geval van een leverabces heeft de zieke een gevoel van spanning om het middel en een benauwd, drukken gevoel op de maag, een gevolg van de gezwollen lever, die op de maag drukt, waardoor deze zich niet voldoende kan uitzetten. Dit drukkende gevoel zet zich voort tot in den rug. Bij elke beweging gevoelt de patient pijn, waarbij het vreemd aandoet, dat stekende pijn wordt gevoeld in den linkerschouder, terwijl de lever rechts ligt. Bij het loopen is altijd de rechterschouder hooger dan de linker.

Bij personen, die veel in de warmte moeten loopen, komt een opgezette lever veel voor. Ook kan de zwelling het gevolg zijn van het overmatig eten van vet en lombok en het te veel drinken van koffie en spiritualiën; in hoofdzaak bier.

GEELZUCHT is een ziekte, waarbij de gal zich met het bloed vermengd heeft. De zieke heeft een gele huidskleur, terwijl ook het wit der oogen geel gekleurd is. De patient gevoelt zich loom, heeft pijn in alle ledematen en soms verhoogde temperatuur, die in ernstige gevallen zelfs zéér hoog kan oploopen. Verder heeft hij een totaal gebrek aan eetlust. Ook zit het lichaam vaak vol met groote bulten, die erg jeuken; deze zijn met mijn EXZEEM-POEDER, gegarandeerd, in 2

uur tijds te genezen. De ontlasting is grijs als stopverf, doordat deze geheel zonder gal is, en heeft een bijzonder onaangename lucht.

Voor bovenstaande kwalen geef ik mijn HEPAR; zoo noodig tegelijk met LAXA in te nemen.

Veel zuur eten is aan te raden; zoo mogelijk 2 keer per dag een glas djeroekwater. Verder zijn koffie en vet absoluut verboden en is enkel gewone tafelwijn als alcoholische drank toegestaan.

Attesten.

Veel attesten van dit middel kan ik nog niet overleggen, aangezien ik deze medicijn eerst kort geleden in den handel heb gebracht. Ik heb er den Heer J. Hoofd-politieopzichter te Malang, mee afgeholpen van een leverabces, dat hij ruim 2 maanden had. Dit abces brak vier dagen, voor zijn vertrek naar Holland, door en kwam alle pus (etter), enz. langs de darmen naar buiten. Na 12 uur gevoelde hij zich als herleefd.

Nog 2 gevallen heb ik met HEPAR kunnen genezen; het eene betrof een opgezette lever van een bierdrinker. Het tweede geval was van een gewezen malarialijder, bij wien bij bloedonderzoek geen malariabacillen meer waren gevonden.

Verdere ervaringen kan ik nog niet melden.

